Prizonierul

cu un PICIOR DE LEmn

şi alte istorisiri din „Oglinda martirilor.

Joseph Stoll

Originally published as *The Drummer's Wife* by Joseph Stoll

Tradusă în limba română cu permisiunea
Pathway Publishers
10380 Carter Road
Route 4, Aylmer, Ontario,
N5H 2R3, Canada

Traducerea: *Pricop Cristina* Tehnoredactarea computerizată: *Gicu Cotlet* Design şi grafică pentru copertă: *Pricop Emilia*
Tipărită în România sub îndrumarea Christian Aid Ministries Berlin, Ohio 44654 USA Ediţia I - ianuarie 2013 **ISBN** 978-1-936208-90-6

Prizonierul

cu un PICIOR DE LEmn

şi alte istorisiri din „Oglinda martirilor"

3osepb Stoll

Christian Aiil Ministries

Prefaţă

Acum, când cartea este aproape gata, nu văd rostul de a scrie o prefaţă lungă. Cred că e de ajuns să spun că istorisirile din acest volum nu sunt rodul imaginaţiei mele bogate. Cu o mică excepţie, toate personajele din carte au fost persoane reale şi m-am străduit să-1 prezint pe fiecare, în parte, cât mai aproape de rolul pe care 1-a avut. Istorisirile sunt aranjate în ordine cronologică şi au avut loc între anii 1549-1569. Toate întâmplările au la bază relatările din *Martyrs Mirror* [Oglinda martirilor], dar includ şi informaţii din alte surse.

Vreau să-mi exprim mulţumirea, în special faţă de două persoane, care m-au ajutat la scrierea acestei cărţi şi a căror critică a dus la îmbunătăţirea ei: David Luthy şi Elmo Stoll, cel care a scris ultima istorisire din această carte, *Dirk Willems si detectivul.*

Imaginile din carte reprezintă sculpturile lui Jan Luyken (1649-1712) şi au fost publicate pentru prima dată în 1685, în *Martyrs'Mirror* [Oglinda martirilor], ediţia în limba germană.

Sper ca în timp ce veţi citi aceste istorisiri, să simţiţi măcar o parte din binecuvântarea spirituală de care

m-am bucurat eu, când le-am scris. Fie ca profunda credinţă a strămoşilor noştri, credinţă care nu s-a clătinat când a fost confruntată cu moartea crudă, să devină şi credinţa noastră, pentru că moştenirea noastră bogată nu ne este de niciun folos, cât timp nu ţinem credinţa pe care au avut-o părinţii noştri.
Rugăciunea şi nădejdea mea este ca aceste istorisiri, să-i încurajeze pe creştinii din zilele noastre, să-i apropie mai mult de Domnul şi să le întărească credinţa în Dumnezeu.
21 octombrie 1967 Aylmer, Ontario *Q&tott*
,. •

Prizonierul cu un picior de lemn

Pe tăbliţa din lemn, atârnată pe uşa de la atelier, scria cu litere mari: CROITORUL ELLERT JANS. Clădirea era formată dintr-o singură încăpere şi era cocoţată deasupra noului dig, din Amsterdam.
Doar doi oameni lucrau acolo: proprietarul -Ellert Jans, pe care mai apoi 1-a chemat Woerden şi ucenicul său - Hendrick van Lindt, un flăcău de nouăsprezece ani.
Era într-o seară de februarie, în anul 1549. Repede, lumina îşi pierdea puterea, iar Ellert Jans se străduia să vadă mai bine.
— Hendrick, băiatule s-a înserat şi nu mai văd aşa de bine. Vrei, te rog, să aprinzi lampa? Vreau să termin de cusut haina domnului Bunden, în seara asta.
Apoi, cu dexteritatea unui croitor iscusit, cusu tivul hainei. Pe faţa-i rotunjoară apăru un zâmbet şi începu să cânte cu bucurie:
„Sunt un croitor fericit, Şi-mi place să cânt,
3
Toată ziua când cos, Vreau să fiu de folos."
Cântecul lui fu întrerupt de un ciocănit în uşă, iar apoi un bărbat intră în atelier.
— Bună seara, frate! îl salută omul care tocmai intrase.
— Bună seara, şi Domnul să te binecuvânteze! îi răspunse Ellert.
— Unde-i Hendrick? întrebă musafirul, rotindu-şi privirea în jurul cămăruţei ticsite cu haine şi îmbrăcăminte.
— Tocmai a ieşit afară ca să umple lampa cu ulei, îi explică croitorul.
— îi vei spune şi lui? Păstorul Gillis van Aachen a sosit în oraşul nostru şi plănuim să avem o întâlnire pe câmpul spânzurătorilor.
— în seara asta?! întrebă Ellert Jans mirat. Nu e prea frig să ne întâlnim sub cerul liber?
— Ba da, este frig, dar e mai bine acolo, pentru că nu suntem în pericol. Va trebui să te îmbraci gros. Nu cred că asta va fi o problemă pentru tine, când ai atâtea haine aici, îi spuse musafirul, privindu-1 cu subînţeles.
— Ai dreptate, dar dacă încep să port hainele pe care oamenii mi le aduc să le retuşez, mă tem că de îndată ce vor afla, nu voi mai avea nicio haină în atelier. Şi nici nu ar fi corect să procedez astfel, dar ştiu că nu mi-ai spus-o serios.
— Nu, n-am bătut niciun apropo! Dar acum trebuie să plec, pentru că mai sunt şi alţii pe care trebuie să-i anunţ.
După ce omul plecă, Hendrick se întoarse cu lampa. O aşeză pe masă şi întorcându-se spre şeful său, îl întrebă:
— A fost un client?
— Nu, Hendrick! A fost *weetdoener (mesager — n.t.).*
— De ce? Ce veşti ne-a adus?

— In seara asta, va avea loc o întâlnire a fraţilor, în câmpul spânzurătorilor.
— Şi mergi, Ellert?
— Aş vrea să merg, pentru că va veni păstorul Gillis. El e cel care m-a botezat, îţi mai aminteşti?
— Sigur că îmi amintesc. Am un motiv în plus ca să ţin minte şi acela e, că în cadrul acelei întâlniri m-am pocăit.
— E cam frig ca să ne întâlnim afară, în seara asta, comentă Ellert. în Amsterdam, în luna februarie nu e vara. Iar piciorul meu răceşte foarte repede şi mă doare, când stau în frig.
—Adică picioarele? îl corectă Hendrick zâmbind.
— Nu, numai unul.
Ellert Jans îşi ridică piciorul din lemn pe masă şi îl bătu uşor cu palma.
— Există o latură bună a tuturor lucrurilor, numai dacă ştim unde să o căutăm. Pot să-I mulţumesc lui Dumnezeu că piciorul meu din lemn nu mă doare niciodată de la frig sau din cauza reumatismului!
— La ce oră mergi la întâlnire? îl întrebă tinerelul.
— Aş vrea să termin de cusut haina în seara asta, spuse croitorul, frecându-şi chelia cu o singură
mână. Cred că voi sta la atelier până termin. Mergi şi mănâncă, iar după două ore treci pe aici. Eu n-o să mai mănânc!
— Vrei totuşi să-ţi aduc un castron cu lapte fiert?
— Dacă vrei, Hendrick. Mă va mai încălzi. Tânărul plecă, iar croitorul continuă să dea de
zor din mâini. Stătea chiar lângă lampa care licărea şi în timp ce cosea, fredona o cântare.
Hendrick e băiat bun, se gândi în sinea lui. *E o minune, dacă stau si mă gândesc la familia din care provine. Cei din neamul lui sunt duri de felul lor, dar Hendrick e diferit, îndeosebi de când a devenit unul dintre-ai noştri. E un tinerel de treabă.*
Hendrick sosi înapoi la atelier, la ora când stabilise stăpânul şi cei doi porniră împreună pe drumul de pe dig. Croitorul nu putea merge prea repede, din cauza piciorului din lemn, iar Hendrick mergea încet, ca stăpânul lui să poată ţine pasul cu el.
— Vai! Câmpul spânzurătorilor arată sinistru chiar şi iarna! remarcă tinerelul, în timp ce se apropiau de destinaţie.
— De aceea nu suntem în pericol dacă ne adunăm acolo, spuse Ellert. Toţi cred că e un loc bântuit de duhuri şi nu îndrăznesc să vină acolo, după lăsarea întunericului.
Pe partea dreaptă a drumului, la capătul câmpului, stăteau în lumina lunii de iarnă, spânzurătorile înalte şi ţepene. Aici erau spânzuraţi criminalii, iar după aceea trupurile lor erau lăsate să atârne săptămâni

întregi. La un capăt al câmpului se aflau mai multe pietre mari care marcau mormintele criminalilor care au fost îngropaţi acolo, cu mulţi ani în urmă.
— Ai auzit vreodată despre catacombele Romei? îl întrebă Ellert pe tinerel.
— Nu, n-am auzit!

— De fiecare dată când ne întâlnim pe câmpul spânzurătorilor, îmi amintesc de ele. Catacombele Romei au fost tunele adânci, săpate sub oraşul Roma, îi explică Ellert. Timp de mai mulţi ani au exploatat sare prin tunelele acelea, care formau o reţea, ca un muşuroi de furnici, şi aveau ieşiri în toate direcţiile.
— Dar ce au de-a face tunelele cu câmpul spânzurătorilor? îl întrebă Hendrick.
— Creştinii din Roma au suferit o persecuţie aspră, asemănătoare celei pe care o experimentăm noi astăzi în Amsterdam. Singurul loc unde se puteau ascunde era în catacombe. Unii dintre ei au fost nevoiţi să locuiască acolo până când pielea lor a ajuns să fie atât de albă, încât parcă nici nu mai aveau viaţă în ei. în tunelele acelea, săpate adânc sub pământ, era şi locul unde creştinii erau îngropaţi. Am citit undeva că şi în ziua de astăzi de-a lungul zidurilor tunelelor, se pot vedea şiruri de morminte. Romanilor le era o frică îngrozitoare de moarte, dar creştinii nu aveau niciun fel de teamă de moarte. Din acelaşi motiv şi noi ne putem întâlni în siguranţă în seara asta. Persecutorilor noştri le este frică de stafii.
— Şi mie îmi era frică de stafii când eram mic! recunoscu Hendrick. Iar obiceiurile sunt atât de adânc înrădăcinate, încât şi acum trebuie să-mi amintesc din când în când că, de fapt nu are de ce să-mi fie frică.
— Nu numai de stafii, spuse croitorul pe un ton ferm. Sunt şi altele de care să ne fie frică.
— La ce te referi? La persecutori?
— într-o anumită măsură, da. Nu avem nicio idee când am putea fi descoperiţi sau cineva ne-ar putea trăda, îi răspunse Ellert. Dar m-am gândit şi la altceva. Apostolul Pavel le-a scris filipenilor şi le-a spus, să ţină mântuirea cu frică şi cutremur. Cred că el a vrut să spună, să nu ne abatem cu niciun chip de la adevăr sau să încălcăm poruncile lui Dumnezeu, în vremurile în care trăim, mă cutremur când mă gândesc la pericolul spiritual. Sunt atâţia care L-au acceptat pe Hristos, dar apoi s-au întors la vechiul lor stil de viaţă şi acum sunt mai răi decât erau înainte.
— Dar ce-i face să dea înapoi? întrebă Hendrick, cu o notă de îngrijorare în glas.
— Asta e greu de spus, Hendrick. Dumnezeu e credincios şi îşi face partea Lui. Poate că acei care cad se bizuie pe propriile lor puteri sau poate că sunt ispitiţi de camarazi lumeşti. Sunt sigur că undeva greşesc. Dar dacă alţii cad, de unde ştiu că nu voi face şi eu la fel? Asta mă îngrijorează pe mine.
Apoi, reluând subiectul, continuă discuţia:
— Gândul de a fi martirizat nu e deloc pe placul firii, dar cei care biruiesc şi rămân credincioşi până la moarte, nu mai au niciun fel de griji. Uneori aproape că-i invidiez.

— Dar sunt sigur că, atât timp cât Domnul ne îngăduie să trăim, El vrea să lucrăm pentru El, adăugă Hendrick cu optimismul unui tânăr. Cred că e un privilegiu să putem lucra în via Lui şi mă rog ca Domnul să mă ajute, să rămân credincios când îmi va veni şi mie rândul, fie că va fi în curând sau fie că va fi mai târziu, la bătrâneţe.

— Gândeşti foarte bine! îl lăudă Ellert pe ucenicul său, cu căldură.
Pe-o parte a câmpului era un rând de brazi, iar lângă aceşti brazi, la adăpost de vânt, anabaptiştii din Amsterdam îşi ţineau întâlnirea.
Gillis van Aachen, un păstor ordinat de Menno Simons în anul 1542, era foarte activ şi avea succes în a predica şi boteza, pe tot întinsul Olandei. Ellert îl recunoscu, înainte ca acesta să ia în mână o torţă şi să iasă în faţă să vorbească. Trăsăturile lui, ochi căprui mari şi bine conturaţi, faţă palidă, îl făceau uşor de recunoscut.
— Eşti fratele nostru cu un picior din lemn, nu-i aşa? îl întrebă Gillis, când se apropie să discute cu croitorul şi cu Hendrick!
— Da, sunt umilul croitor Ellert Jans.
Cei doi dădură mâna cu dragoste şi se salutară cu sărutul păcii.
— Şi cine-i tinerelul acesta?
— E ucenicul meu, Hendrick. Este un frate în Domnul.
— Salutări, frate Hendrick.
Gillis vorbi încet cu croitorul şi cu ucenicul său,
iar apoi se duse să discute şi cu ceilalţi din cerc. Grupul fusese cu mult mai mare, datorită faptului că bărbaţi şi femei, din toate părţile Amsterdamului, veniră să se întâlnească în câmpul spânzurătorilor.
întâlnirea ţinu două ore, iar apoi se împrăştiară în toate direcţiile. Vremea se răcise foarte mult şi Eliert începu să tremure, în timp ce se îndrepta spre casă, împreună cu Hendrick.
— Uneori mă întreb dacă nu ar fi mai bine să vând atelierul şi să plec din Amsterdam, spuse Eliert.
— De ce? îl întrebă Hendrick.
— Iarna asta l-am văzut de multe ori pe epistat cum trecea prin dreptul atelierului şi tot timpul pândea pe fereastră. Nu ştiu de ce, dar în seara asta am o presimţire că se va întâmpla ceva.
— Dar de unde ar putea şti?
— E dificil să-mi dau seama. E posibil să mă fi trădat cineva, dar nu prea cred, pentru că, dacă ar fi fost aşa, m-ar fi arestat de mult.
La două zile după aceea, epistatul intră în atelierul croitorului Eliert Jans, şi îi aresta pe proprietar şi pe ucenicul său. Apoi fură duşi la închisoare, unde un grup mare de anabaptişti fuseseră legaţi cu lanţuri.
— Cred că sunt douăzeci! exclamă Hendrick, surprins, către stăpânul său.
— Este evident că ne-a trădat cineva, spuse Eliert. Paisprezece dintre femeile şi bărbaţii anabaptişti
fură puşi într-o încăpere mai mare, iar şase dintre ei fură izolaţi într-o carceră subterană mai mică. Eliert şi Hendrick erau cu grupul mai mare.

10

Zilele treceau, iar deţinuţii începură să-1 privească pe Eliert ca fiind liderul lor spiritual. El îi atenţiona să nu nutrească sentimente de ură, faţă de soldaţii care i-au arestat sau faţă de cel care i-a trădat.
— Amintiţi-vă ce ne-a spus Domnul, îi îndemnă el. „Iubiţi pe vrăjmaşii voştri, binecuvântaţi pe cei ce vă blestemă, faceţi bine celor ce vă urăsc şi rugaţi-vă pentru cei ce vă asupresc şi vă prigonesc." Cine ştie? Poate că unii dintre cei

care ne prigonesc vor veni la credinţă, dacă văd că, în loc să-i urâm, noi îi iubim. Cu toţii ştim că s-au întâmplat lucruri chiar şi mai neobişnuite decât acesta. Amintiţi-vă cine a fost apostolul Pavel înainte să se convertească.
Celula în care erau închişi ei avea două ferestre. Gratiile, de doi centimetri grosime, tăiau elanul oricui îi trecea prin gând să încerce să evadeze. Ferestrele erau sus, iar deţinuţii nu puteau vedea afară, nici dacă stăteau ridicaţi în picioare. Dar, într-o zi, bărbaţii se ajutară pe rând să se caţere, ca să privească afară, la lumea pe care nu o mai văzuseră de câteva săptămâni.
Când Eliert privi pe fereastră, exclamă uimit:
— Aia-i casa verişorului meu, Jan Jans! Sunt sigur că e, chiar dacă nu-mi amintesc să fi fost aşa de aproape de închisoare.
— El e verişorul tău? îl întrebă Hendrick, în timp ce Eliert se cobora de la fereastră.
— Da, dar nu-i anabaptist. L-am rugat mult şi cred că uneori, aproape l-am convins, dar încă nu a luat botezul, îi explică Eliert.
— Ştie că eşti aici? îl întrebă unul dintre bărbaţi.
— E foarte probabil că ştie, dar nu ştiu sigur. Chiar dacă ar şti, totuşi nu ne-ar putea ajuta, le spuse Ellert. Dar ştiu că, dacă va putea, ne va ajuta. Eu şi Jan am fost foarte buni prieteni încă din copilărie.
— Dar el nu e frate, afirmă un bărbat mai înalt.
— Deocamdată nu-i frate! recunoscu Ellert.
— E greu să ştim despre cei dragi că trăiesc în păcat, nu-i aşa? observă Hendrick.
— Aşa e, flăcăule! spuse Ellert. Dar, cu Jan, lucrurile stau diferit. Ştiu că vrea să aleagă ce-i bine. Nu e un om rău.
— O, nu mă refeream la verişorul dumneavoastră, îi explică Hendrick. Mă gândeam la fraţii mei.
— A, da, am auzit! Şi e trist! spuse Ellert.
— Locuiesc tot în Waterlandt, le explică Hendrick cu întristare celorlalţi deţinuţi. Matthew şi Lubbert îşi petrec timpul în cârciumi, jucând jocuri de noroc şi bând.
— Nu există nicio şansă pentru beţivi, decât dacă se pocăiesc, concluziona Ellert. Biblia ne spune clar că niciun beţiv nu va moşteni împărăţia lui Dumnezeu.
— îmi promiteţi că vă veţi ruga pentru ei? îi întrebă Hendrick.
între timp, într-o cârciumă din Waterlandt, la douăzeci şi patru de kilometri depărtare de Amsterdam, Matthew şi Lubbert van Lindt stăteau,

de mult timp, la o masă pe care erau sticle cu vin. Nu arătau deloc îngrijiţi şi erau mai voinici şi mai graşi, faţă de Hendrick, fratele lor mai mic.
Lubbert lăsă capul să-i cadă când în faţă, când în spate, iar cu mâna dreaptă luă halba cu vin din faţa lui.
— Frate, Matthew! i se adresă el fratelui său cu voce groasă. Mă întreb ce-o fi făcând Hendrick în seara asta.
— E ruşine, spuse fratele său cu o voce la fel de groasă. Hendrick e băiat de

treabă, ca... ăăă!... toţi fraţii van Lindt sunt.
Apoi sughiţă în timp ce, cu halba la gură, se pregătea să mai ia o înghiţitură.
— Cât a trecut de când e în închisoare? O săptămână, două? reluă Lubbert conversaţia, care fusese întreruptă de sughiţul lui Matthew. Cred că, nu peste mult timp, îl vor arde.
— Foarte probabil că asta se va întâmpla, continuă Matthew şi se întinse să ia halba cu vin, dar, din greşeală, o răsturnă.
Lichidul roşu se împrăştie pe faţa de masă, iar apoi se prelinse pe jos.
— Of! L-am vărsat! mormăi el cu regret.
Deşi mintea lui Lubbert era înceţoşată de băutură, dintr-odată, primi o inspiraţie strălucitoare.
— Matthew! Matthew! strigă el. Ştiu ce!
— Ce? îl întrebă Matthew, încruntându-se.
Era supărat că vărsase vinul. Dar Lubbert nu se intimida când cineva se uita urât la el.
13
— Hai să mergem în Amsterdam şi să-1 eliberăm pe Hendrick.
— Dar cum?
— Se poate! Doi tineri aşa de deştepţi ca noi îl pot păcăli pe paznic!
— Sigur, Hendrick e fratele nostru! Trebuie să-1 eliberăm! adăugă Matthew, în cele din urmă.
Vinul îi făcuse pe cei doi fraţi să nu mai raţioneze cum trebuie. Dacă închisoarea ar fi fost mai aproape, probabil că ar fi acţionat chiar atunci.
— Dacă tu zici că mergi, atunci merg şi eu! declară Matthew.
Lubbert îşi frecă ochii, înroşiţi decât vin băuse.
— Trebuie să jurăm.
Aşa că ridicară un deget şi jurară că nu se vor da în lături de la muncă, nici de la primejdie, chiar dacă i-ar costa propria viaţă, ca să-1 scape pe fratele lor, Hendrick. Pentru a întări jurământul, îşi aruncară pălăriile în aer şi îl puseră pe Dumnezeu martor.
Cu acest plan măreţ stându-le înainte, Matthew şi Lubbert van Lindt se ridicară de la masă şi călcând prin vinul care se vărsase, îşi croiră drum spre casă, pentru a se odihni.
Se iveau zorile când cei doi fraţi, care până atunci avuseseră destul timp să se trezească din beţie, au pornit la drum înspre Amsterdam.
— Ce-a fost în capul nostru când am făcut un jurământ atât de prostesc? întrebă Matthew.
M
Lubbert era cam tăcut, pentru că fusese ideea lui.
— Mă zbat între două decizii, continuă fratele mai mare. Este periculos să te strecori într-o închisoare, dar mă tem că e mai periculos să încălci un jurământ.
— Amândouă sunt o nebunie, recunoscu Lubbert, dar trebuie să alegem una sau alta.
După trei ore, fraţii deja se îndreptau spre casa lui Jan Jans, care era chiar lângă închisoare. Intre cei doi era un coş, acoperit cu o bucată de postav.

— Domnule Jan, începu Matthew conversaţia, ezitând. Am putea lăsa la dumneata coşul acesta? îl vom lua diseară sau dacă nu, mâine seară.
Jan Jans se uita la coş şi se întreba ce-o fi acolo. Dar el era un domn şi nu a întrebat.
— Domnilor, nu vă cunosc, dar îmi cereţi un favor destul de mic. Dacă vreţi să lăsaţi coşul, voi avea grijă de el. Va asigur că nu va dispărea nimic din el.
— Mulţumim, domnule Jan! spuse Lubbert şi se aplecă, în semn de respect.
După aceea, cei doi fraţi s-au îndreptat spre cel mai apropiat han şi au comandat vin.
Era deja întuneric când cei doi au venit să-şi ia coşul. Lubbert îl băgă subsuoară şi bălăngănindu-se, îşi văzu de drum. Matthew venea în urma lui.
în câteva minute au ajuns înapoi la închisoare, chiar în dreptul ferestrelor de la celula în care erau
15
prizonierii. Matthew aduse de acasă o cange şi o rangă. Mişcându-se greoi şi făcând destul de mult zgomot, azvârli cangea în sus şi o prinse de gratii, ca să se poată căţăra pe zid.
Lubbert luă coşul şi scoase din el scripetele, pe care, înainte să se îmbete, fraţii îl unseră cu vaselină ca să nu scârţâie. Apoi luă o frânghie groasă şi o fixă pe scripete.
Câţiva deţinuţi s-au trezit de gălăgia pe care a făcut-o Matthew, încercând să urce pe zid.
— Ascultă! îi şopti Ellert lui Hendrick. Cineva încearcă să intre pe fereastră.
— A, da, aud! Oare să fie adevărat?!
Atunci i-au trezit repede şi pe ceilalţi deţinuţi şi i-au anunţat să stea liniştiţi şi să nu se sperie.
Matthew fixă scripetele de marginea ferestrei şi apoi i se adresă lui Lubbert, cu un glas răguşit:
— Vrei să-mi dai ranga?
Gâfâind destul de tare, luă ranga şi săltă gratiile de la fereastră. Una câte una, gratiile erau scoase şi erau aruncate pe iarbă, lângă zid.
— E fratele meu, Matthew! constată Hendrick, nespus de bucuros. Şi cred că Lubbert e jos.
După ce a scos gratiile, Matthew a coborât frânghia în celulă. Apoi a coborât şi el în celulă şi se uita în jur, încercând să-1 recunoască pe Hendrick. Când îl văzu îi spuse:
— Frate, suntem aici! Suie-te repede pe frânghie şi ieşi pe fereastră. Grăbeşte-te!
Dar Hendrick refuză să meargă.
16
— Lasă-le pe femei şi pe bărbaţii mai în vârstă să meargă primii, sugeră el.
Unul după altul, bărbaţii şi femeile au urcat până la fereastră şi apoi au dispărut în noaptea întunecoasă. Ellert şi Hendrick au rămas ultimii.
— Mai sunt? întrebă Matthew. Hendrick răspunse:
— Mai sunt cinci sau şase în altă celulă, dar nu cred că putem să ajungem la ei!
— încercăm! spuse Matthew, plin de îndrăzneală. Dar uşile erau încuiate

şi nu exista nicio
posibilitate să-i elibereze.
— Acum e rândul tău, Ellert! îi spuse Hendrick. Dar Ellert Jans luase o hotărâre:
— Eu nu voi merge! spuse el.
— Nu?!
— Nu, pentru că nu are rost. Aş fi recunoscut foarte uşor, după piciorul meu de lemn, şi aş fi o piedică pentru ceilalţi. Sunt gata să mor pentru Domnul!
Ellert şovăi o clipă, dar apoi continuă:
— Acum sunt fericit şi mă bucur şi nu m-aştept să fie mai bine, chiar dacă aş ajunge să fiu bătrân. Mai există şi posibilitatea să-mi pierd curajul, iar astfel să nu ajung în Ţara Promisă. Voi mergeţi, cu binecuvântarea Domnului, dar eu voi rămâne!
Când Hendrick văzu că stăpânul său nu se lăsa înduplecat, s-a prins de sfoară şi împreună cu Matthew, au ajuns de partea cealaltă a zidului. Ellert i-a auzit cum au sărit pe pământ, iar apoi zgomotul

paşilor lor s-a pierdut în văzduh. După aceea s-a întins înapoi pe jos, ca să-şi continue somnul, care îi fusese întrerupt de cei doi, care veniseră să-i scape.
Pe data de 8 martie, Ellert Jans a fost dus la camera de tortură, din porunca epistatului, dar a refuzat să spună cine erau fraţii lui sau cine a intrat în închisoare şi i-a eliberat pe ceilalţi.
Pe 20 martie, toţi judecătorii de la curtea de judecată a oraşului, primarii şi epistatul s-au adunat ca să rostească sentinţa pentru Ellert Jans şi fraţii care au fost închişi în cealaltă celulă. Sentinţa suna astfel: *Întrucât:*
Pieter,fiul lui Jans, un cetăţean din Lininckhuysen; Tobias Quintincxz - cetăţean al acestui oraş, de meserie cizmar)
Jan Pennewaerts, din Loenen; Gijsbert Jans, din Woerden;
Ellert Jans - de asemenea, cetăţean al acestui oraş, croitor;
Lucas Michiels, din Dortrecht, de meserie geamgiu)
Barbara Thielemaus, din Dortrecht
şi Truyken Boens, fiica lui William Boens, dinAntwerp,
au fost rebotezaţi de cel care se numeşte Gillis din Aachen şi s-au alăturat sectei şi ereziilor anabaptiste, având idei primejdioase, cu privire la cele şapte sacramente ale sfintei biserici, contrare sfintei credinţe creştine, celor şapte ritualuri ale sfintei biserici şi legilor şi decretelor scrise ale

Majestăţii Regale, ba, mai mult decât atât, persistă în necredinţa, erorile şi ereziile lor.
De aceea, domnii mei, judecătorii, care au analizat corespunzător circumstanţele, condamnă persoanele menţionate mai sus, spre a fi executate prin ardere pe rug şi mai mult decât atât, declară toate proprietăţile lor confiscate, pentru beneficiul Curţii supreme a Olandei şi a suveranului nostru milostiv.
Pe baza acestora, se prezintă sentinţa de a fi executaţi în această zi, 20 martie 1549.
Jan Jans era bulversat. Auzise că deţinuţii evadaseră, dar ce 1-a tulburat cel mai mult a fost vestea că verişorul său, Ellert Jans, deşi a avut ocazia, a refuzat să părăsească închisoarea. Ce credinţă era aceasta, care îl făcea pe un om să nu-şi preţuiască viaţa câtuşi de puţin?
în ziua când cei opt anabaptişti urmau să fie arşi de vii, Jan Jans s-a dus degrabă la locul unde urma să aibă loc execuţia. Un gard de gratii separa curtea tribunalului de

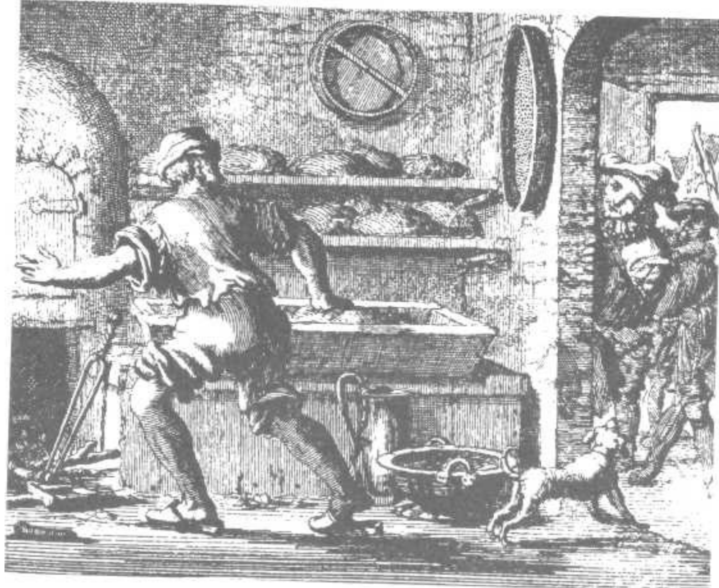
mulţimea care venise să asiste. Jan şi-a făcut loc cu coatele, ca să ajungă până la gratii.
Deţinuţii au fost aduşi afară. Ellert sosi printre ultimii, şchiopătând datorită piciorului din lemn şi cu mult efort, reuşi să urce scările care duceau spre platformă. Ochii săi umblau prin mulţime, căutându-i cu privirea pe cei pe care-i cunoştea.
Croitorul îşi plimbase privirea peste jumătate din mulţime, până să-1 zărească pe verişorul său, Jan

Jans, care privea printre gratii. Când îl recunoscu, Ellert izbucni într-un zâmbet plin de fericire şi strigă:
— Fii binecuvântat, verişorule!
Mulţimea a făcut imediat linişte, când 1-a auzit pe unul dintre deţinuţi vorbind. Croitorul a continuat:
— Asta-i cea mai fericită zi din viaţa mea! Mor plin de bucurie, ştiind că păcatele mele sunt iertate în sângele Mântuitorului. întoarceţi-vă de la păcat, oamenilor şi fugiţi de Babilonul Romei. Astăzi este ziua mântuirii şi ziua să porniţi spre oraşul ceresc. Nu vă mai lăsaţi înşelaţi, credeţi ce spune Biblia!
Şi spunând acestea, Ellert îşi băgă mâna în sân şi scoase un Nou Testament, apoi repede i-1 înmâna verişorului său.
Dar mişcarea lui nu scăpase privirii agere a epistatului.
— Stai! porunci el. Daţi-mi cartea aceea! Unde este?
Jan Jans se strecurase înapoi în mijlocul mulţimii şi stătea liniştit. Nimeni nu se mişca.
Epistatul tropăia furios, dar nu-şi putea da seama cine primise cartea. Atunci, se întoarse ţâfnos la postul său.
Cei şase bărbaţi şi femei au fost conduşi către careul din faţa curţii de judecată şi au fost legaţi de ruguri cu lanţuri. Era aproape de amiază când au pus focul, iar deţinuţii au adus jertfa.
Călăul stătea lângă foc şi se încălzea la mâini. Un călugăr trăncănea alene cu un prieten. Mulţimea care

asista s-a împrăştiat repede, când vântul a început să sufle din cealaltă parte, iar fumul şi cenuşa veneau înspre ei.
Jan Jans se îndrepta spre casă, răvăşit, cu Testamentul pe care-1 primise de la verişorul său, ţinându-1 strâns în mână, iar inima arzând în el. Cuvintele lui Ellert pătrunseră foarte adânc în inima lui, iar acum era gata să ia crucea lui Isus Hristos şi să-L urmeze. Era posibil ca decizia aceasta să-1 aducă şi pe el în situaţia de a muri ars pe rug, ca verişorul său. Dar, cu noua lui credinţă şi curajul său, gândul acesta nu era atât de înspăimântător.

Brutarul Augustijn

La jumătatea drumului dintre Alkmaar şi Haarlem, în regiunea Olandei de Sud, se află oraşul Beverwijk. Astăzi, aceasta este principala regiunea unde se plantează lalele — lucru pentru care Olanda este renumită.
In acest oraş, Beverwijk, trăia în anul 1556 un brutar, pe care-1 chema Augustijn. El era respectat şi apreciat de majoritatea locuitorilor din oraş, dar avea un duşman şi

acesta era chiar primarul oraşului.
Augustijn era anabaptist. El ştia că primarul îl ura. Se răspândi vorba prin oraş că, într-un moment de furie, primarul declarase:
— Oricând epistatul îl va închide pe Augustijn, eu voi dona turbă şi lemne ca să-1 ardă.
Dar Augustijn avea mulţi prieteni în oraş. Chiar şi epistatul îi promise că nu-1 va aresta, fără să-1 avertizeze din timp, ca să poată fugi. Aşa că, oamenii din oraş continuară să vină la micuţa brutărie, ca să cumpere pâine şi produse de patiserie, iar Augustijn nu se îngrijora prea mult, de faptul că primarul era
23

mânios pe el.
Dar, într-o zi, epistatul veni la brutărie. Augustijn frământa de zor aluatul pentru pâine şi avea mâinile în aluat până la coate, când cineva intră pe uşă. Augustijn îşi îndreptă spatele şi începu să-şi cureţe aluatul de pe mâini.
Epistatul se foia fără astâmpăr şi zornăia lanţurile pe care le luase cu el. Augustijn îşi dădu seama ce însemna aceasta şi ţâşni afară pe uşa din spate, ca să-şi scape viaţa. Dar epistatul şi oamenii lui îl urmăriră cu înflăcărare.
Augustijn fu prins şi dus la închisoare. Când soţia epistatului află ce i-a făcut soţul ei brutarului, strigă:
— Ucigaşule! Cum ai putut să faci aşa ceva cu un om nevinovat?!
In ziua procesului, primarul îşi aduse la îndeplinire
24
planul. El le aminti judecătorilor de legea locului, conform căreia toţi ereticii trebuiau arşi, fără niciun pic de milă. Din răspunsurile brutarului, reieşea clar faptul că el era anabaptist şi ca urmare, trebuia să fie ars.
Sentinţa rostită pentru el, fu una crudă. Augustijn trebuia legat de o scară şi apoi aruncat de viu în foc, ca să ardă până se făcea scrum.
Dar Augustijn nu îşi pierdu curajul. Nu se împotrivi celor care îl duceau să-1 arunce-n foc. în mulţimea care îl urma, îl recunoscu pe unul dintre prietenii lui apropiaţi:
— Rămâi cu bine, Joost Cornelissen! strigă el. Joost îi răspunse:
— La revedere, Augustijn! Sper că după viaţa aceasta vom fi împreună pentru totdeauna.
— Ba nu! mârâi primarul. El nu va ajunge în locul unde mergi tu, pentru că din focul acesta el va merge direct în veşnicie!

Augustijn se întoarse spre duşmanul lui şi—1 privi cu tristeţe:
— Apostolul Iacov a spus: „căci judecata este fără milă pentru cel ce n-a avut milă". în trei zile, vei ajunge înaintea scaunului de judecată a lui Dumnezeu!
Primarul se dădu înapoi, ca şi cum ar fi fost străpuns de un pumnal. O umbră de groază îi apăru pe chip şi se înfiora.
Brutarul fu aruncat în foc şi înainte ca flăcările să se stingă, dintr-odată primarul începu să se simtă foarte rău. Conştiinţa încărcată cu păcate nu-i dădea

pace şi începu să strige în gura mare:
— Turbă şi lemne! Turbă şi lemne!
După trei zile de la acel eveniment, primarul era mort şi tot oraşul vorbea despre moartea îngrozitoare de care a avut parte. Cu siguranţă, Augustijn fusese un om bun, care a fost ucis pe nedrept. Dumnezeu 1-a pedepsit pe duşmanul lui.

Mărturisirea lui Claes de Praet

(Din închisoare)
GHENT, FLANDERS
BELGIA
1556 d.Hr.
*^Z arul şi pacea să fie cu voi toţi, preaiubiţii mei fraţi X/şi surori în Domnul.
Vreau să vă scriu puţin despre cercetarea pe care miau făcut-o şi despre răutatea preoţilor, potrivit căreia ei vor să mă condamne. Dar, slăvit să fie Dumnezeu, că El mă ajută să câştig biruinţa! Vă scriu acestea ca încurajare pentru ca să fie întăriţi cei mai tineri.
V-aş scrie nişte îndemnuri, dar acum nu este momentul potrivit. Sunt urmărit îndeaproape de temnicer, căruia îi este nespus de frică de protopop.
Primele cinci zile, după ce am fost închis, am fost foarte întristat. Inima îmi era apăsată şi mi-am spus că de acum urma să îndur multă suferinţă. M-am gândit la scumpa mea soţie şi la copiii mei. Satan a venit la mine cu multe ispite străine, dar mi-ar lua prea mult ca să vă povestesc despre ele.

A şasea zi, după-amiază, temnicerul m-a strigat şi mi-a spus:
— Claes, coboară şi vino după mine!
Eu mergeam în urma lui. Inima mi s-a umplut de bucurie şi m-am rugat:
— Dumnezeule îndurător, călăuzeşte-mi vorbirea, după cum ai promis că vei face.
Temnicerul m-a dus într-6 încăpere, unde erau de faţă mai marele judecătorilor, alţi doi judecători, epistatul şi un om cu barbă lungă. Cel de pe urmă avea deschis înaintea lui un registru mare, în care scria şi bănuiesc că el era grefierul.
Temnicerul a adus un scaun.
— Claes, ia loc aici! mi-a spus el.
M-am aşezat, simţindu-mă îmbărbătat, iar inima îmi era îndreptată către Domnul. Atunci am uitat de mine însumi şi de lucrurile din această lume.
Epistatul m-a întrebat:
— Cum te cheamă? I-am răspuns:
— Claes de Praet.
Atunci grefierul m-a întrebat:
— Te-ai născut în oraşul acesta? I-am răspuns:
— Nu ştiu nimic care să susţină contrariul!
— Unde ai fost plecat atâta timp, Claes? m-a întrebat epistatul.

— în Emerland.
— Şi ce ai făcut acolo?
28
— Am încercat să văd dacă pot să fac comerţ sau altceva, ca să-mi câştig existenţa.
— Da şi îmi dau seama că ai fost să-i vezi şi pe fraţi.
— Da, domnule epistat!
— Claes, ai fost rebotezat, după ce ai fost botezat când erai doar un prunc?
— Da, domnule epistat!
— Cu cât timp în urmă?
— Cu aproximativ patru ani în urmă.
Asta i-a şocat, iar epistatul m-a întrebat din nou:
— Cu cât timp în urmă ai spus? Celălalt judecător i-a răspuns:
— A spus că în urmă cu aproximativ patru ani. Epistatul m-a privit tăios şi m-a întrebat:
— Cine a mai fost cu tine, când ai fost botezat? I-am răspuns:
— Nu avem obiceiul să ne întrebăm unii pe alţii de unde suntem, cum ne cheamă, unde locuim sau cu ce ne ocupăm.
— Nu vreţi să ştiţi?
— Nu, pentru că ştim foarte bine că sângele nostru este căutat cu orice preţ.
Epistatul s-a uitat urât la mine, apoi toţi au început să vorbească, în latină, unii cu alţii.
— Unde ai fost botezat?
— în Antwerp.
— Unde anume?
— între poarta St. George şi poarta Koeper.
— în care casă?
— într-o căsuţă nouă.
— Şi ce fel de atelier era?
— Din câte am văzut eu, nu era un atelier.
— Şi cine te-a dus acolo?
— Un tinerel.
— De unde era?
— Nu l-am întrebat.
— Câţi au fost botezaţi împreună cu tine?
— Trei.
— De unde erau?
— Nu i-am întrebat.
— Cu ce se ocupau?
— Din câte am observat eu, unul dintre ei era zidar, care lucra cu ziua.
— Ce fel de om era cel care te-a botezat?
— După părerea mea, era un om neprihănit. Asta l-a scos din sărite pe epistat şi m-a întrebat:
— De unde ştii că acela care te-a botezat era neprihănit?
Unul dintre judecători luă cuvântul:
— El a spus că „după părerea" lui era neprihănit. Atunci a sunat clopoţelul, iar temnicerul a apărut
să mă ia şi să mă ducă înapoi în celulă. Grefierul scria de zor tot ce auzise, când deodată se întoarse înspre mine şi mă întrebă:
— Pe cine, din Ghent, ai lăsat în Emerland?
Nu i-am răspuns, pentru că nu era treaba lui să mă întrebe.
Atunci judecătorii mi-au spus:

— îţi vom trimite câţiva oameni, care să te înveţe 30
credinţa adevărată! Le-am răspuns:
— Am încrederea că am credinţa adevărată. Dacă mă vor întări în credinţa aceasta, atunci sunt bine veniţi. Dar dacă vor să mă îndepărteze de credinţa aceasta, atunci nu vreau să vină.
După aceea, servitorul temnicerului mi-a spus să merg sus şi m-am dus. Eram trist că nu m-au întrebat nimic despre credinţa mea.
Doi slujitori, care au stat afară lângă uşă şi au ascultat, au venit la mine ca să mă tortureze.
— Săracul de tine! mi-au spus ei. îţi vei pierde soţia, iar familia ta va muri de foame. Doar ştii că nu e drept să rupi căsătoria!
Eu le-am spus:
— Nici eu, nici soţia mea nu rupem căsătoria. Cei care ne-au separat sunt de vină. De aceea, ar face bine să bage de seamă ce fac.
Pe când stăteam singur, Satan a venit să mă ispitească şi mi-a spus:
— Săracul de tine, tu chiar crezi că eşti aici pentru credinţa ta? Nu vezi că nu ţi-au pus nici măcar o întrebare în legătură cu credinţa ta, ci numai despre botezul pe care l-ai primit de la un om?
Şi m-au torturat cu tot ce au găsit cu putinţă, făcând tot ce le-a stat în putere ca să mă dărâme. Atunci m-am gândit: *O, ispititor ticălos, ucigaş de suflete, ştiu că tu eşti cel care l-a torturat si pe Petru si despre care el ne-a avertizat.* Atunci am alergat la Dumnezeu şi am început să cânt o cântare. Cântam şi
3!
mă bucuram nespus de mult că nu cedasem în această luptă.
II
La câteva săptămâni după aceea, temnicerul a venit din nou să mă cheme şi m-a dus într-o cameră, unde erau doi călugări iacobini.
Ei şi-au dat jos pălăriile, iar eu am făcut la fel. M-au salutat cu „Bună seara!", iar eu le-am răspuns la salut.
Unul dintre ei m-a întrebat:
— Cum te numeşti, prietene?
I-am spus că mă cheamă Claes, iar apoi a fost rândul meu să-1 întreb cum îl cheamă.
— Fratele Peter de Backer, mi-a răspuns el. Judecătorul mi-a cerut să te învăţ credinţa adevărată.
— Asta am primit-o de la Dumnezeu.
— Şi ce crezi? m-a întrebat el.
— Cred doar că Isus Hristos este Fiul lui Dumnezeu cu adevărat, că El trăieşte şi nu este, nici în cer, nici pe pământ, nici sub pământ, o altă cale de mântuire decât prin El.
— Nu mai este nimic în care trebuie să credem? m-a întrebat Peter de Backer. Ce facem cu sfânta biserică?
— Ştiţi care este sfânta biserică? i-am întrebat.
— Tu ştii? m-au întrebat ei.
— V-am întrebat pe voi, pentru că voi aţi pomenit de ea.
Ei mi-au răspuns:
— Sfânta biserică este aceeaşi cu cea de pe vremea
32
lui Isus şi a apostolilor.
— Şi care-i aia? i-am întrebat eu.
— Biserica mamă, sfânta Biserică Romană.
— Biserica voastră este biserica apostolică?

— Da, au răspuns preoţii. I-am întrebat:
— Au făcut apostolii tot ce faceţi voi?
— Da, exact ce facem noi. Nici mai mult, nici mai puţin.
— I-au prigonit apostolii pe alţii şi au apărat biserica prin foc şi sabie, cum faceţi voi?
— Da, au vărsat sânge, au trădat şi au ucis, afirmă preotul şi zâmbi.
— Este adevărat, am răspuns eu, că Petru i-a tăiat urechea lui Malhu, iar Iuda Iscarioteanul L-a trădat pe Isus, dar când au ucis ei pe cineva?
— De ce întrebi? Nu ştii? Petru i-a lovit pe Anania şi pe Safira cu sabia gurii lui, iar ei au căzut jos morţi.
Apoi a râs zgomotos şi a ridicat un deget. Atunci l-am mustrat aspru:
— Mi se pare că voi faceţi parte din categoria celor despre care Pavel spune că nebunia lor nu rămâne ascunsă. Voi bateţi câmpii şi vă bateţi joc şi arătaţi atât de clar faptul că minţile vă sunt stricate, că învăţaţi tot timpul, dar niciodată nu ajungeţi să cunoaşteţi adevărul.
Ei voiau să prelungească discuţia, dar eu am hotărât că nu voi continua disputa cu ei, decât dacă venea un judecător să fie prezent. Când au văzut că nu voiam să-i mai aud, s-au pregătit să plece, iar unul
33
dintre ei mi-a spus:
— Săracul de tine! Eu însumi mă voi ruga pentru tine şi le voi spune şi altora să se roage pentru tine, când îţi vor predica.
I-am răspuns:
— Nu-i nevoie să te rogi pentru mine, pentru că oricum degeaba te rogi, atât timp cât continui să trăieşti în păcat.
— Poate că vor fî măcar unul sau doi dintre noi care să fie destul de buni, ca rugăciunile lor să fie ascultate.
Apoi râzând dădu să plece şi spuse:
— Ne vom ruga pentru tine, indiferent dacă tu vrei sau nu. îmi placi, aşa că voi mai veni.
III
După două săptămâni au venit alţi doi preoţi iacobini, din acelaşi grup. Primul dintre ei era un bărbat mare, căruia îi plăcea mult să dea din gură. Nu mi-a luat mult timp să-mi dau seama că era băut.
Al doilea era foarte sălbatic în comportament şi voia să înceapă o ceartă. Eu nu voiam asta, dar le-am pus o mulţime de întrebări, după cum le-am pus şi celorlalţi. Şi astfel, le-am dat pe faţă ticăloşia. Ştiam că erau mulţi deţinuţi care au venit la fereastra de la cameră sau care stăteau după uşă şi ascultau.
IV
A durat câteva săptămâni bune până am fost chemat din nou, ca să fiu interogat. De data aceasta, 34
protopopul din Ronse aştepta să mă întâlnească, împreună cu el, îi aduse pe grefier şi pe încă o persoană.
M-am gândit: *Am auzit că omul acesta este unul dintre cei mai mari prigonitori ai Bisericii si creează multe probleme în Biserică. Acum trebuie să văd cum va dovedi asta cu Scriptura.*
L-am întrebat unde a găsit scris că trebuie să caute să verse sânge nevinovat. El a încercat să nege şi a spus:
— Prietene, eu nu caut să vărs sângele nimănui.
— Dar i-ai trimis pe slujitorii tăi să facă asta.

— Prietene, nu eu i-am trimis.
— Asta înseamnă că nu prigoneşti pe nimeni? Protopopul mi-a răspuns:
— Nu, prietene.
— Dar sigur că tu i-ai dat pe mâna legii pe fraţii mei, care au căzut în mâna ta. Asta-i clar pentru toată lumea.
— Eu nu fac asta, prietene.
— Atunci de ce ai venit şi stai cu judecătorii şi ai atâtea de spus, dacă susţii că nu te interesează prea mult această chestiune? Dacă ar auzi cineva ce spui, ar crede că nu ai nimic de-a face cu asta.
El doar a răspuns foarte umil:
— Nu, prietene, şi-şi freca mâinile.
— Atunci cine?
— Cei din conducerea guvernului, care au sabia. Nu biserica.
Dar ştiam prea bine că era doar o scuză, aşa că l-am

întrebat cum îndrăzneşte să facă lucruri ce Domnul le-a interzis, şi anume, cu privire la ce ne vorbeşte în Matei 13:30. Acolo, Domnul ne spune să lăsăm ca grâul şi neghina să crească împreună.
— Care dintre acestea mă consideri pe mine ca fiind? Grâu sau neghină?
— Eşti neghină, a răspuns el.
— Atunci de ce nu mă laşi să cresc împreună cu grâul, până la vremea seceratului?
Protopopul din Ronse se gândi pentru câteva momente, apoi spuse:
— Stăpânul se temea că slujitorii lui ar putea strica grâul, dacă încercau să smulgă neghina. Dar, dacă eu merg pe margine, pot să smulg un smoc, două, trei, uneori o sută sau două, fără să stric grâul.
— Atunci, înseamnă că tu eşti mai înţelept decât slujitorii Domnului, i-am spus.
— Sunt sigur că pot să fac asta, pretinse el.
— Când ţineam cu preoţii şi împlineam voia ta, atunci eram bun? l-am întrebat eu.
— Da.
— Iar acum sunt rău?
— Da.
— Dacă acum sunt băiat rău, potrivit spuselor tale, tu m-ai stricat prin faptul că ai încercat să smulgi ce era rău. Iar tu spui că te descurci să smulgi numai neghina. O, slujitor nenorocit ce eşti! Tu ai smuls cele patru suflete din Lier[1], acum cinci ani în Veerle

1 Pe data de 11 aprilie 1551, în Veerle Square în Ghent, patru anabaptişti au fost arşi de vii. Aceştia erau: Margriete van den Berghe, Jooris Cooman, Wouter van der Weyden şi Naentgen Bornaige. Mulţimea era agitată, iar când protopopul din Ronse a încercat să înceapă un discurs, mulţimea a început să strige împotriva lui.

Square, când ai stat pe platforma unde erau rugurile şi ai predicat, iar oamenii spuneau: Antihrist predică. Abia atunci am început să investighez pentru ce credinţă mureau cu atâta curaj oamenii aceia şi am studiat versetele pe care le-ai citat din 2 Timotei 2 şi 3. Şi am aflat că trebuie să mă despart de astfel de oameni, lucru care reiese clar din pasajul acela. Vai de tine, care seceri şi cu cât mai mult seceri, cu atât mai mult strici. Potrivit propriilor tale cuvinte, ar fi mai bine să te opreşti.
I-am spus mai multe din Scriptură, iar el a rămas de ruşine şi nu ştia ce să răspundă. Am mai vorbit mult despre biserică şi l-am întrebat dacă nou-născuţii care au murit fără să fie botezaţi erau osândiţi. L-am întrebat dacă apostolii citeau la mesă şi prigoneau. Iar el a răspuns cu „da" la toate, aşa că, din câte mi-am dat eu seama, cu cât mai multe întrebări îi puneam, cu atât mai multe minciuni spunea. Când l-am mustrat pentru minciunile pe care le spunea, el mi-a spus:

— Nu sunt minciuni, sunt adevăruri. Tu numai nu vrei să crezi ce ţi se spune. Eşti împietrit şi necredincios.
Potrivit afirmaţiilor lui, se pare că viaţa apostolilor nu a fost niciun pic diferită de cea a preoţilor, într-un final, a spus:
— Nu am nimic împotriva felului cum trăiţi voi, anabaptiştii. Voi îl trataţi pe aproapele vostru cum vreţi ca el să vă trateze pe voi. Trăiţi în pace, în dragoste şi-n unitate unii cu alţii, ceea ce e foarte bine. Vă ajutaţi unii pe alţii în necaz şi vă daţi viaţa unii pentru

alţii, lucru care, de asemenea, e foarte bun. Nu am nicio obiecţie cu privire la asta. Voi îi excomunicaţi din biserică pe cei care trăiesc în neorânduială. Nu am nimic de reproşat, căci faceţi totul bine.
Ascultam uimit cum protopopul îi lăuda pe oamenii noştri. Dar, încă nu terminase ce avea de spus.
— Dar ce folos să duceţi o viaţă morală, dacă
nu aveţi credinţă? m-a întrebat el. Nu este de ajuns
pentru a fi mântuiţi.
— Dar noi avem şi credinţă! i-am răspuns eu.
Tu fie nu înţelegi, fie nu vrei să înţelegi. Dar ţi se va
dovedi aceasta, în zilele de pe urmă.
— Voi credeţi că aveţi credinţă, dar v-aţi depărtat de la ea, obiectă protopopul. Iar curajul şi pacea voastră înaintea morţii se datorează diavolului, care el însuşi se poate preface într-un înger de lumină. Ba mai mult, când citiţi Scriptura, sunteţi învăţaţi de nişte simpli meseriaşi, care vă învaţă potrivit propriei lor gândiri. De aceea sunteţi înşelaţi. Ar trebui să învăţaţi de la cei care au primit adevărata doctrină şi anume, de la slujitorii sfintei biserici.
— Ei sunt cei care au primit adevărata doctrină? l-am întrebat eu.
— Da.
— Atunci de ce trăiesc ca nişte demoni?
— De ce te interesează pe tine asta? m-a întrebat el tăios. în Matei 23 scrie: „Faceţi ce vă spun ei, nu ce rac ei .
— Spui că voi sunteţi cărturarii şi fariseii despre 38
care este scris Matei?
— Da, a răspuns el.
—Atunci, toate vaiurile despre care scrie în acelaşi capitol sunt pentru voi.
— Ba nu, ripostă el.
A sunat clopoţelul, pentru ca temnicerul să-i dea drumul să iasă. Temnicerul a intrat în cameră, iar protopopul s-a ridicat să plece. Atunci i-am mulţumit frumos că a venit pentru binele meu. El s-a întors şi mi-a spus:
— Aş vrea să văd că te întorci la calea dreaptă, dar tu stărui în necredinţa ta. Eşti exact ca stăpânul tău.
— Şi cine-i stăpânul meu? l-am întrebat. El mi-a răspuns:
— Diavolul.
L-am asaltat cu o mulţime de versete, ca să-1 fac să nu se mai întoarcă, iar el a plecat ruşinat, pentru că temnicerul şi ceilalţi deţinuţi, care erau la uşă, auziseră discuţia.
V
A treia zi după aceea, temnicerul a venit din nou să mă cheme, iar eu am coborât foarte supus. El m-a direcţionat să intru într-o anumită încăpere. Când am intrat, am văzut că acolo stăteau, aşezaţi pe scaune, un judecător şi un preot. I-am salutat, iar ei mi-au răspuns la salut. M-am aşezat la masă, iar preotul a ţinut un discurs lung, la fel

ca protopopul la începutul acelei săptămâni. Am tăcut, până când mi s-a adresat o întrebare. După ce şi-a încheiat predica,
39
preotul m-a întrebat:
— De ce te-ai lăsat sedus într-un asemenea hal şi ai fost dus în eroare de la credinţă?
— Nu am fost dus în eroare, ci din eroare am fost condus la adevărata credinţă, i-am răspuns eu.
— Atunci să auzim care este credinţa ta, spuse preotul.
— Cred că Isus Hristos este Fiul lui Dumnezeu cu adevărat, că El trăieşte şi nu este nici în cer, nici pe pământ, nici sub pământ, o altă cale de mântuire decât prin El, am afirmat eu.
Judecătorul a luat cuvântul şi mi-a spus:
— Asta crede şi biserica noastră! Preotul râse şi afirmă:
— Asta predic şi eu. Spune-ne altceva. Simte-te liber, pentru că Hristos a spus: „Când vă vor duce înaintea sinagogilor, înaintea dregătorilor şi înaintea stăpânirilor, să nu vă îngrijoraţi, cum veţi răspunde pentru apărarea voastră, nici ce veţi vorbi; căci Duhul Sfânt vă va învăţa chiar în ceasul acela ce va trebui să vorbiţi." Acum, dacă ai primit Duhul Sfânt, vorbeşte liber ce te învaţă Duhul Sfânt.
Judecătorul dădea din cap aprobator şi zâmbea, înainte ca eu să am şansa să spun măcar un cuvânt, el se avântă:
— Da, da, Claes, da! Preotul continuă dintr-odată:
— Hristos le-a promis celor care fac parte din Biserica Sa că va fi cu ei, până la sfârşitul lumii. Dar biserica voastră nu există de mai mult de treizeci de 40
ani. Dacă ştii vreo carte scrisă de unul dintre ai voştri, mai veche de atât, atunci spune-ne, care-i. Le-am răspuns:
— Nu am nici cea mai mică îndoială că Hristos S-a ţinut de promisiune şi se va ţine de ea, cât timp va exista lumea. Poate că Biserica lui Hristos a fost nimicită în unele ţări, prin vărsare de sânge şi prin persecuţie, dar nu a fost distrusă în totalitate din lume, căci lumea este mare. Biserica mai continuă să existe în multe colţuri din lume şi din om în om, fără să dispară complet. Dar, cât despre cărţile bisericii noastre... Biblia este cartea noastră.
Preotul a spus cu dispreţ:
— Credeţi că Biblia este destul de mare şi că o singură carte vă este de ajuns?
— Da, am răspuns eu. De fapt e prea mare pentru noi.
Preotul a râs forţat. Judecătorul m-a întrebat:
— De ce nu te-ai mulţumit cu primul botez, de te-ai botezat a doua oară?
I-am răspuns:
— Nu ştiu decât despre un botez.
— Şi ce crezi despre „tatăl nostru", papa şi puterea lui? m-a întrebat preotul.
Am răspuns încet, dar cât de hotărât am putut:
— Papa, cu toate podoabele şi indulgenţele lui, nu este bun de nimic. Voi, preoţii, vindeţi indulgenţe la oameni, câte doisprezece, douăzeci şi chiar treizeci o dată. Nu au nici margine, nici vârf. Ele nu taie, nici nu străpung şi totuşi, voi le promiteţi oamenilor
41
că sunt bune. Nu este aceasta înşelăciune? Voi le predicaţi oamenilor şi le spuneţi că nu trebuie să bea în exces, iar în acelaşi timp, voi umblaţi pe drum Ia fel de beţi ca toţi ceilalţi. Voi predicaţi că nu e bine să fie leneşi, dar unde se găseşte mai multă lenevie decât în mijlocul vostru?
Dintr-odată, preotul s-a ridicat mânios şi a spus:

— Ăsta-i primul lucru care vă învăţaţi unul pe altul — să scoateţi în evidenţă greşelile aproapelui vostru, nu-i aşa?
— De ce n-am aplica principiul pe care ni 1-a lăsat Hristos, când ne-a spus că după rod vom cunoaşte pomul?
— Acest lucru trebuie aplicat pe plan spiritual. Şi, spunând acestea, preotul părăsi încăperea. Judecătorul s-a întors înspre mine şi m-a întrebat:
— Renunţi la cel de-al doilea botez?
— Nu, domnilor! le-am răspuns eu. Nu aş renunţa niciodată la ce mi s-a făcut în Numele Domnului.
Judecătorul s-a ridicat să plece. Le-am mulţumit că au venit la mine. El s-a întors şi m-a întrebat din nou dacă renunţ la credinţa mea. Atunci am simţit un impuls să-i conştientizez de ceea ce făceau şi le-am spus:
— Domnilor, cu niciun chip nu voi renunţa, chiar dacă ştiu prea bine ce se va întâmpla cu mine, dacă nu renunţ. Sunt două ordine, două legi: una de la împăratul cerului şi al pământului şi alta de la împăratul Filip, iar acestea două sunt contrare. Nu pot să ascult de amândouă, aşa că aleg să ascult de 42
cea a lui Dumnezeu. De aceea, domnilor, vă rog să-i avertizaţi pe ceilalţi judecători să aleagă ce este cel mai bine. Voi nu aţi primit sabia, ca să-i pedepsiţi pe cei nevinovaţi.
Judecătorul a rămas pe loc, cu pălăria în mână şi împreună cu temnicerul, a stat câteva momente, într-o tăcere ca de mormânt. într-un final, L-au rugat pe Dumnezeu să-mi dea cea mai mare bucurie şi apoi au plecat.
De aceea, salut întreaga Biserică, împrăştiată peste tot, cu pacea Domnului. Mă aştept ca în scurt timp să-mi aduc jertfa. Rugaţi-vă ca Dumnezeu să mă ţină credincios, până la capăt. în fiecare zi mă rog pentru voi.
Scrisă în lanţuri, ClaesdePraet.

Cântăreţul împăratului

n Middleburg, capitala provinciei Zeeland, era
mare bucurie, pentru că sosise împăratul Filip. Cu doar câteva luni înainte, în octombrie 1555, bătrânul împărat Carol al V-lea, cu părul cărunt, 1-a pus pe fiul său, Filip al II-lea, în locul său, ca împărat al lumii romano-catolice. Iar acum, Filip călătorea prin cele şaptesprezece provincii din Ţările de Jos, după care urma să se întoarcă acasă, în ţara sa natală, Spania.
Oare cum va fi noul împărat? Timp de patruzeci de ani, împăratul Carol al V-lea a condus ca un cezar, a adus noi teritorii sub stăpânirea lui şi le-a ţinut sub control cu mână de fier. El a fost loial bisericii catolice, iar zelul lui faţă de biserică i-a costat viaţa pe cinci mii de „eretici". Oare noul împărat va călca pe urmele tatălui său?
Unul dintre ultimele edicte ale împăratului Carol al V-lea pedepsea cu moartea pe oricine vorbea în propria lui casă despre Biblie. Şi, de asemenea, oricine îndrăznea să participe la o întâlnire a anabaptiştilor, să le dea mâncare sau să-i găzduiască în casa lor era

condamnat la moarte.
Oameni din diferite părţi ale ţării au venit la oraş să-1 vadă pe noul împărat. **îi** analizară trăsăturile îndeaproape şi nu le plăcură. Filip era departe de a fi un tânăr chipeş, iar bărbia lată îl făcea să pară tot timpul furios. Avea douăzeci şi opt de ani şi nu ştia nicio limbă, în afară de spaniolă.

în 1556, veni în Middleburg, ca un om posac şi singuratic, care nici măcar nu ştia limba oamenilor de acolo. în timp ce stătea, mohorât, în catedrala oraşului şi-i asculta pe cântăreţii talentaţi, care se adunaseră să cânte în cinstea lui, atenţia îi fu captată de un băiat, a cărui voce suavă răsuna în întreaga clădire.
— Cine-i băiatul acela? îi întrebă împăratul Filip pe slujitorii săi.
Servitorii plecară să afle, iar în mulţime se stârni o mare forfotă. Apoi reveniră cu informaţiile:
— Majestatea Voastră, băiatul este din neamul Veer, la nord de Middleburg, de pe coastă. îl cheamă Joost Joosten şi are paisprezece ani. Băiatul ştie foarte bine limba latină.
împăratul ascultă foarte atent, în timp ce băiatul mai intona încă un imn.
— Are o voce excepţională, spuse împăratul **şi**—1 privi gânditor. Trebuie să-1 iau cu mine în Spania.
După încheierea ceremoniei, împăratul porunci:
— Aduceţi-1 pe băiatul din Veer la mine. Vreau să stau de vorbă cu el.
Tremurând, tânărul Joost Joosten fu adus înaintea împăratului.
— Ai o voce minunată, îi spuse împăratul lui Joost, printr-un translator. Te vei întoarce cu mine în Spania. îţi vom da mai multă pregătire, iar, după aceea, vei putea cânta în corul casei regale.
Dacă împăratul se aştepta ca Joost să se bucure de vestea pe care o primise, se înşela. Băiatul îşi muşcă buzele şi se uita în pământ.
— Nu vreau să plec în Spania cu împăratul, le spuse Joost părinţilor săi, în acea seară. Vreau să rămân aici cu voi.
Apoi se uită la fraţii şi surorile lui.
— Dar e-o onoare, încercă să-1 convingă tatăl său. Oricum nu ai de ales. Mâine, când cortegiul împăratului va trece prin Veer, te va lua cu el.
— Ba nu, nu mă va lua! declară Joost.
A doua zi, când slujitorii împăratului veniră să-1 ia pe Joost, tatăl lui le spuse:
— îmi pare rău, dar băiatul a dispărut. Sper că împăratul nu se va mânia pe mine. A fugit de acasă aseară, când noi dormeam şi nu ştim unde s-a dus.
Slujitorii plecară. Când împăratul auzi vestea, porunci să-1 caute în tot oraşul, dar Joost Joosten nu era de găsit nicăieri.
Joost stătu ascuns timp de şase săptămâni, până când cortegiul împăratului ajunse destul de departe, astfel încât el să se poată întoarce acasă în siguranţă.
La patru ani după incidentul acesta, ofiţerii plecară să-1 caute din nou pe Joost.

— Se bănuieşte că ar fi anabaptist, li se spuse soldaţilor.
— Căutaţi-1 şi aduceţi-1 la interogatoriu!
Joost fu prins şi închis. Avea doar optsprezece ani şi, recent, fusese botezat, pe baza credinţei sale. Judecătorii crezură că-1 vor convinge foarte uşor că se înşela.
— Eşti tânăr şi eşti foarte talentat, îi spuseră ei. Dumnezeu ţi-a dăruit o voce extraordinară, iar la asta se mai adaugă şi faptul că ştii limba latină. Astea te vor duce departe în lumea asta.
— Dar eu nu doresc faima acestei lumi şi nici bogăţii, le răspunse Joost.
Judecătorii veneau mereu să dezbată cu el problemele credinţei. Patru anchetatori îi aduceau argumente, încercând să-1 atragă la religia lor. Când văzură că Joost era de neclintit, îl ameninţară cu tortura.
— Ai să asculţi de noi, îi spuseră ei. Dacă nu, te vom tortura cu *teerlingen* şi atunci o să-ţi pară rău că nu ai ascultat din prima!

— Puteţi face orice cu trupul meu, le răspunse băiatul. Puteţi să-mi ucideri trupul, dar nu aveţi nicio puterea asupra sufletului meu. Numai Dumnezeu are putere şi El este Cel de care vreau să ascult.
Călăul aduse două bare lungi de fier, ascuţite la un capăt şi fierbinţi.
— Le vezi? îl întrebă el. Astea-s *teerlingen.*
— Da, ştiu ce sunt.
Tânărul fu luat şi legat. Călăul luă una dintre 48
barele ascuţite şi o ţinea în spatele lui Joost, cu vârful îndreptat înspre genunchiul stâng.
— Dacă nu te lepezi de credinţa ta, îţi voi străpunge pulpa piciorului cu fierul ăsta, fu ameninţarea.
Joost nu dădu niciun răspuns.
încet vârful acelei bare de fier fu înfipt în piele, şi străpunse muşchiul până ajunse la gambă. După ce făcură acest lucru, îi dădură din nou posibilitatea să se lepede. Când văzură că băiatul nu voia, îi străpunseră şi cel de-al doilea picior.
După o oră, Joost fu târât înapoi în celulă.
In timp ce zăcea întins, Joost scrise mărturisirea lui de credinţă, pe cinci coli de hârtie. Pe o altă coală scrise o cântare, iar apoi îi compuse şi melodia.
Sosi ziua când Joost trebuia să moară. Fu adus în faţă şchiopătând de durere. In jurul rugului construiseră o colibă din paie, căreia urmau să-i dea foc.
Când intră în colibă, Joost începu să cânte. Vocea lui era suavă ca întotdeauna şi răsuna limpede, în acea zi din decembrie. Cânta ultima strofa de la cântarea pe care a compus-o: „Doamne, tot timpul gândul meu este îndreptat spre Tine". Chiar dacă paiele se aprinseră şi ardeau, dinăuntrul colibei încă se mai auzea cântarea. Şi nu încetă să răsune până când coliba se prăbuşi într-un nor de scântei.
— împăratul Filip dorea ca Joost să cânte pentru el, spuse un frate din mulţime, cu ochii înlăcrimaţi. Dar astăzi, Joost a cântat pentru un împărat mult mai mare.

Un foc cu cărţi

§tia că băieţii nu au voie să plângă, dar Simon nu se putea abţine. îşi îngropa faţa în cârpele care erau aruncate într-un colţ al atelierului de ţesătorie şi începu să plângă cu suspine. Nimeni nu-1 putea auzi aici, deci ce mai conta?
Dar, deodată, auzi o voce:
— Simon, băiatule, ce s-a întâmplat?
Băiatul recunoscu vocea imediat, dar nu-şi putea da seama cum intrase păstorul în atelier, fără ca el să-1 audă.
— Hai vino, nu are rost să plângi, chiar dacă trebuie să recunosc că un plâns bun te-ar ajuta să te simţi mai bine.
Păstorul Bouwen Lubberts se apleca şi cu blândeţe îşi puse mâna pe umărul băiatului. Băiatul îşi întoarse faţa brăzdată de lacrimi înspre păstor:
— Ai primit ceva veşti din închisoare, astăzi":
— M-am gândit eu că plângi după tatăl tău. Da, ti-am adus o scrisoare de la el. De aceea am venit.
:
Bouwen îi înmâna băiatului o foaie împăturită. Băiatul o luă bucuros.
— Ştii să citeşti, Simon, sau vrei să ţi-o citesc eu? îl întrebă păstorul.
— Vrei să mi-o citeşti tu? îl întrebă băiatul, uitând de plâns. Citesc cam încet şi acum ard de nerăbdare să aflu ce mi-a scris.
înainte de a începe să citească, păstorul anabaptist se uită pe fereastră, să fie sigur că nimeni nu era prin preajmă, care să poată auzi. Apoi, pe un ton serios şi clar citi:

Fie ca Dumnezeu, în harul Său nemărginit, să fie cu fiul meu Simon, ca să crească şi să ajungă un om evlavios, pentru a putea primi viaţa veşnică, prin Isus Hristos, Fiul Său preaiubit.
Dragul meu copil, ascultă sfatul meu, despre cum mi-am început viaţa şi cum urmează să mi-o sfârşesc acum. în tinereţea mea, am fost mândru, orgolios, beţiv, egoist şi înşelător. Am vrut doar ce-i plăcea firii mele, o viaţă uşoară. Am fost lacom şi eprea ruşinos să menţionez ce am făcut în ascuns.
Dar, dragul meu fiu, am cercetat Scriptura şi am aflat că pentru viaţa pe care o trăiam nu meritam decât moartea. Asupra mea atârna o pedeapsă veşnică şi iazul de foc, care arde cu smoală şi pucioasă, era pregătit pentru mine.
Când m-am gândit la acest lucru, m-am cutremurat. Ce era mai uşor: să duc o viaţă uşoară aici, pentru un timp scurt şi apoi, să îndur durerile veşnice ale iadului sau să sufăr aici, pentru puţin şi să am parte de bucurie veşnică? Şi am căutat răspunsul în Cuvântul lui Dumnezeu.
52
Scrisoarea era lungă, iar păstorul continuă să citească, în timp ce Simon îi sorbea fiecare cuvânt de pe buze.
Dragul şi iubitul meu copil, acesta este testamentul pe care ţi-l las. Vreau să-l citeşti adesea şi să-l compari cu Scriptura, ca să trăieşti o viaţă sfântă. Fiule, ţine minte bine ce îţi scriu. Mulţi vor apărea îmbrăcaţi în haine de învăţători buni, spunându-ţi că au medicamente pentru sufletul tău bolnav. Dar cei care te pot ajuta cu adevărat sunt cei care deţin adevărul. Ascultă de ei.
Nu vei putea înţelege lucrul acesta, cât timp nu eşti născut din nou, până nu devii duşman al acestei lumi şi până ei nu te vor considera un nebun. Ţi-am scris acestea cu inima unui tată credincios, acum, când mă apropii de momentul când voi părăsi lumea aceasta şi voi muri pentru Cuvântul Domnului.
Domnul să te ajute să pui la inimă toate acestea şi să trăieşti ca atare. Atunci vei putea fi mântuit pe vecie. Rămâi cu bine!
Tatăl tău,
Joriaen Simons.
Timp de câteva momente, atât păstorul, cât şi băiatul, rămaseră în tăcere. După aceea păstorul luă cuvântul şi spuse:
— Ţie dor de tatăl, nu-i aşa? Băiatul făcu semn din cap că da.
— Ştiu că e greu, dar nu e degeaba. Tatăl tău e în închisoare pentru credinţa adevărată şi sperăm să nu se lepede de ea.
53
— Nu crezi...? Poate că va...? începu băiatul, şovăielnic.
— Nu, nu cred că va putea scăpa. Când l-au arestat pe tatăl tău, au căutat prin casă şi au găsit o mulţime de cutii cu cărţi. Asta i-a înfuriat la culme. Acum că l-au prins pe cel ce vindea cărţi, cu niciun chip nu l-ar lăsa să le scape din mâini.
— Dar de unde ştia epistatul că tata şi Clement sunt anabaptişti? îl întrebă băiatul.
— Asta nu ştiu, Simon. Poate că i-a spus cineva, care ducea cărţile lui Menno Simons în Haarlem. Iar Pieter van Zouteland este un epistat foarte deştept.
— îmi pare rău că am plecat din Friesland. Toate au mers pe de-a-ndoaselea de când am venit în Haarlem, declară băiatul.
—Dar, Simon, poate asta a fost voia lui Dumnezeu. Multe suflete au fost mântuite prin lucrarea tatălui tău şi tot oraşul vorbeşte despre credinţa noastră. Cred că mulţi se gândesc la asta.
Băiatul nu spuse nimic, dar Bouwen aproape că-i citi gândurile — *Chiar dacă tot ce-ai spus e adevărat, totuşi, eu îl vreau pe tata.*
— Să ştii că tatăl tău nu e trist în închisoare, îi spuse păstorul. El ne-a trimis vorbă că el şi Clement au petrecut mult timp cântând şi bucurându-se. îmi amintesc exact

cuvintele lui: „Aşa de mare este bucuria pe care mi-o dă Domnul, încât uneori aproape că uit cu totul că sunt în închisoare."
întunericul deja se lăsa peste oraş, când Bouwen îşi luă „la revedere" de la băiat. în noaptea de aprilie, 54
se îndreptă spre casă, cu inima îndurerată pentru Simon, dar şi cu bucurie, gândindu-se la felul cum lucra Dumnezeu în Haarlem.
Trecură trei săptămâni de atunci. într-o altă seară de aprilie, bărbaţi şi femei din tot oraşul Haarlem se îndreptau în mod misterios, spre strada Schoudts. Se răspândise zvonul că acolo urma să se ţină o întâlnire, nu în secret, cum se ţineau de obicei întâlnirile anabaptiste, ci pe stradă.
Mulţimea se adunase, iar în aer se simţea o atmosferă de tensiune. Dintr-un moment în altul, se aşteptau ca epistatul să apară şi să se năpustească asupra lor. Bouwen se ridică plin de curaj, ca să predice.
— Focul Evangheliei arde cu putere în zilele acestea în Haarlem, începu el. Multe suflete se întorc de la păcat şi înşelăciune la credinţa biblică. Deşi suntem persecutaţi, ştim că avem mulţi prieteni în oraş. De aceea, noi sperăm şi ne rugăm ca ei să devină mai mult decât prieteni, să fie fraţii noştri în credinţa mântuitoare în Isus Hristos. Cu toţii ştim că persecuţia nu a încetat. Pentru că, după cum ştim, mâine, doi dintre fraţii noştri sunt condamnaţi la moarte prin sugrumare şi ardere pe rug. Ei sunt în închisoarea de la poarta St. John de o lună de zile, dar nu s-au lăsat descurajaţi. Gândul morţii nu-i sperie, în închisoare, au scris un imn, în care au prezentat cele mai importante puncte ale credinţei noastre. Le
55
datorăm foarte mult acestor doi fraţi pentru efortul şi dragostea lor în via Domnului, aici în Haarlem. Joriaen şi Clement au fost învăţătorii noştri în credinţă şi le vom simţi lipsa. Dar eu am încrederea că Dumnezeu va transforma moartea lor într-o biruinţă,
întâlnirea se încheie fără niciun incident, iar oamenii din Haarlem se întoarseră acasă şi s-au dus la culcare, întrebându-se ce le rezerva ziua de mâine.
A doua zi, printre gloatele de oameni care mişunau pe străzile din Haarlem, era şi un băieţel tremurând, pe nume Simon. Era fiul lui Joriaen Simons. într-o oarecare măsură, fusese mângâiat de prietenii tatălui său, dar erau încă multe lucruri pe care el nu le putea înţelege.
Deţinuţii fură aduşi în faţă, iar mulţimea fu cuprinsă de un sentiment de milă. Era dureros să vezi că doi bărbaţi tineri şi puternici, ţesători talentaţi, trebuiau sâ moară. Câteva femei care erau în rândurile din faţă începură să plângă, fără să se ascundă.
— Nu ne plângeţi pe noi! răsună glasul lui Joriaen Simons. Mai degrabă plângeţi pentru păcatele voastre şi pocăiţi-vă din toată inima.
Deţinuţii fură duşi lângă rug, unde urmau să fie legaţi spate în spate. Căzură în genunchi şi îşi ridicară mâinile spre cer în rugăciune. Forfota din mijlocul mulţimii încetă, în timp ce rugăciunea lor răsuna clar, cu sinceritate, predându-şi sufletele în mâinile lui Dumnezeu.
56
Au fost sugrumaţi, iar apoi arşi pe rug. Mulţimea privea într-o tăcere apăsătoare. Nici nu se stinseră focurile, că epistatul ceru să i se acorde atenţia:
— Aceşti doi oameni au fost executaţi datorită faptului că erau eretici rebotezaţi, care tulburau liniştea din oraş. Unul dintre ei era vinovat că vindea şi distribuia cărţi false, iar celălalt era vinovat că le citea şi-i învăţa pe alţii din ele.
Vocea epistatului căpătă o notă de triumf:
— Şi din fericire, am reuşit să punem mâna pe o mare parte din aceste cărţi false. Se cuvine ca, pe locul unde au fost arşi aceşti doi eretici, să ardem şi cărţile lor.

Apoi, făcându-le semn servitorilor, le spuse:
— Aduceţi-le aici, vă rog!

O grămadă de cutii cu cărţi fură scoase din primăria oraşului şi răsturnate pe jar. Fumul se ridică de pe marginea grămezii cu cărţi, iar, după aceea, o flacără galbenă începu să le mistuie.
Până în momentul acela, mulţimea rămase tăcută, privind la cei doi martiri cum ardeau, dar, după aceea, oamenii începură să se foiască şi să strige de indignare. O persoană mai îndrăzneaţă se strecură printre soldaţii de pază şi începu a scoate cărţile din foc. De furios ce era, aruncă cărţile în toate direcţiile. înainte ca soldaţii să-1 poată prinde, mulţimea se îmbulzi în jurul lui strigând şi aproape că îi împinse pe soldaţi în foc. Epistatul şi judecătorii se împrăştiară şi fugiră să se adăpostească, pentru că poporul se năpustise asupra lor.
Oamenii scoaseră repede cărţile din foc şi le împărţiră, până când aproape toţi aveau câte una.
Bouwen Lubberts şi mulţi alţi fraţi, care erau în mijlocul mulţimii, stăteau şi priveau cum cărţile erau luate şi împărţite.
— Mulţumesc, Doamne! exclamă păstorul cu înflăcărare. Astăzi adevărul nu este înăbuşit, cum au intenţionat autorităţile, ci, din contră, este răspândit în tot oraşul, cum nu a mai fost niciodată înainte.
Numai câteva cărţi arseseră. Restul fură distribuite mult mai bine şi mai repede decât ar fi reuşit să le distribuie Joriaen Simons, dacă ar fi trăit.
Un băieţel se îndrepta singur înspre atelierul părăsit. într-o mână ţinea strâns o scrisoare pe care i-o scrisese tatăl său, când era în închisoare, iar în cealaltă

ţinea o carte, ale cărei margini erau înnegrite de focul
i
de la moartea tatălui său pe rug.

Ferma lui Hans Vervest

13 iunie 1557, Ghent

yjPm fost surprins să-1 văd pe tata astăzi. A sosit azi • JLnoapte din Amsterdam. A spus că vrea să merg cu el înapoi. Mă bucur nespus de mult, pentru că, de patru ani de zile, nu am mai locuit cu părinţii mei.
Dar tata a spus că Betken trebuie să mai stea în Ghent câteva luni. Ea locuieşte cu domnişoara Catulle. Sunt sigur că îmi va fi dor de ea. Visez ca, într-o zi, familia noastră să locuiască împreună, dar tata a spus că suntem prea săraci. încep să apară semne de bătrâneţe, dar el spune că acum lucrurile merg mai bine decât înainte. Nu înţeleg ce vrea să spună.
A recunoscut şi el că nu prea este de lucru în Amsterdam. în primul rând, limba lor e foarte diferită de dialectul nostru Flemish. Tata le are cu limbile străine, dar ştiu că în ciuda acestui fapt, se descurcă destul de greu.
Mă întreb dacă slujba pe care a avut-o, de a corecta traducerea Noului Testament în olandeză, nu are nimic de-a face cu schimbarea, care a avut loc în viaţa
ei
lui. Sunt sigur că, atât el, cât şi mama sunt anabaptişti şi au plecat din Ghent deoarece se temeau că vor fi descoperiţi.
Oricum ar fi, mâine dimineaţă voi pleca înspre Amsterdam şi mă bucur.
Decembrie 1557, Amsterdam
Au trecut deja şase luni de când am ajuns în Amsterdam şi îmi place locul unde ne-am

mutat. Săptămâna viitoare, tata va merge la Ghent, ca s-o aducă şi pe Betken. Atunci, îmi va plăcea şi mai mult. Ea are treisprezece ani, iar eu cincisprezece, dar întotdeauna am arătat ca fiind de aceeaşi vârstă. Levi are doar doisprezece, dar e foarte egoist. Sper să nu-i ia prea mult timp să se maturizeze. Betken va îngriji de o femeie în vârstă, care este bolnavă.
Tata are foarte puţin de lucru. Când nu are nimic de scris, atunci începe să lucreze fizic. Uneori, îl aud că vorbeşte despre a ne întoarce înapoi în Flanders, sau poate în Bruges, unde locuiesc verişorii noştri. Mi-ar plăcea să-i întâlnesc din nou, dar nu mă deranjează dacă va trebui să rămânem în Amsterdam. Pentru mine nu contează chiar atât de mult unde locuim, atât timp cât pot fi cu familia mea.
Aprilie 1558, Bruges
Până la urmă, ne-am mutat în Bruges. Pentru un timp, vom locui acasă la Jan Bonnetscherder. Este între poarta St. Cathelina şi poarta Ghent. Eu stau la etaj şi am o privelişte foarte frumoasă de la fereastra din cameră. Partea cealaltă de drum este o casă mare, cu

spatele la stradă, iar lângă casă au destulă păşune, unde să scoată vacile la păscut. Cred că pe vecinul nostru îl cheamă Jacob. împrejurul păşunii este un pârâiaş, aşa că stăpânul nu trebuie să priponească vacile. Este un peisaj cu adevărat frumos în comparaţie cu un oraş mare, ca Amsterdam.
Cred că îmi va plăcea mai mult aici decât în Amsterdam. Atât lui Betken, cât şi lui Levi le place în Bruges. Dar am rămas dezamăgit, când am auzit că verişorii noştri s-au mutat în Meenen. Verişorul nostru Jacob este căsătorit şi ultima dată când am primit veşti de la el, locuia în oraş. Dar el e mai în vârstă şi aş prefera ca unchiul Jan să vină înapoi, pentru că el are băieţi care sunt de-o seamă cu mine.
Tata a încercat să-mi găsească de lucru la pus acoperişuri, aici în Bruges. A spus că mă descurc la fel de bine ca un om mare. Cred că are dreptate, pentru că am învăţat multe de la omul acela din Ghent. Şi pe deasupra, îmi şi place meseria.
Levi lucrează ca ţesător de panglici, iar Betken coase. Tata lucrează pentru un om pe care, din câte ştiu, îl cheamă Francis. Acum, că aproape toţi avem de lucru, ar trebui să avem destulă mâncare.
Părinţii mei au discutat cu mine despre a deveni anabaptist. Nu înţeleg prea bine, aşa că mă gândesc să mai aştept pentru o vreme. Oricum, nici tatăl nu e sigur că sunt gata pentru asta.
Sunt mulţi oameni care vin la noi în unele seri, iar alteori părinţii mei pleacă în altă parte. Ei discută şi fac planuri, fără ca noi să ştim, iar niciunuia dintre noi

nu ne place asta. Ne temem că s-ar putea să fie prinşi. *Ziua de Paşti 1558*
Azi-dimineaţă, când ne-am *trezit,* părinţii noştri erau plecaţi. M-am dus la fereastră, să privesc răsăritul de soare. Şi când colo, am văzut cincisprezece sau douăzeci de oameni, care stăteau după tufele de pe pajiştea de partea cealaltă a drumului. I-am privit pentru un timp şi am înţeles că unul dintre ei predica. Primul gând care mi-a trecut prin minte a fost că era vorba despre o întâlnire anabaptistă. Nu mi-am dat seama că şi părinţii mei erau acolo, până când nu a început să strălucească soarele. Atunci l-am recunoscut pe tata.
S-au întors acasă la timp pentru micul-dejun şi împreună cu ei a venit şi un bărbat. Nu-1 cunoşteam, dar mama mi-a spus că este verişorul nostru, Hans van den Brouck, care locuia cu verişorul Jacob.
Hans nu e căsătorit şi are în jur de treizeci şi unu de ani. Am reuşit să vorbesc puţin cu el. El e tâmplar, dar lucrează pentru un morar din Oostende, un beţivan pe nume

Hendrick. Dar Hans nu e genul ăla de persoană. In niciun caz! El e un tânăr robust şi arătos, şi deja mi l-am ales să fie eroul meu. Mă întreb dacă nu e şi el anabaptist...

Mai 1558

Vărul Jacob a venit la noi, împreună cu soţia şi copilaşul lor. Vor sta trei sau patru zile. Părinţii mei şi Jacob vorbesc foarte mult din Biblie, dar soţia lui Jacob stă în altă cameră. Nu-i place să asculte.

64

Ieri, Betken a întrebat când vom merge din nou la biserică sau la spovedanie. Tatăl i-a răspuns că ea ar trebui să ştie. Apoi i-a spus că nu e corect să mergem să ne mărturisim păcatele la preoţi, pentru că numai Dumnezeu ne poate ierta de păcate. Iar după aceea a adăugat:

— Acum ştim ce-i bine.

Betken ne-a spus că, atunci când era în Ghent, a mers la spovedanie împreună cu domnişoara Catulle, iar când preotul a interogat-o s-a mâniat pe ea, când a văzut că are mai mare încredere în tatăl ei decât în el.

20 iunie 1558

întreaga familie am ajuns în închisoare. Dar nu numai noi, ci şi verişorii noştri, Jacob şi Hans van den Brouck. Parcă nu-mi vine a crede, dar totuşi e adevărat.

Alaltăieri tata a spus:

— Haideţi să mergem în vizită la Jacob şi Hans. Avem nişte lucruri de discutat şi pot veni şi copiii.

Era duminică după-amiază şi poate că am stârnit suspiciuni prin faptul că, în loc să mergem la biserică, am mers în altă direcţie. Nu ştim cine ne-a denunţat. Am reuşit să ajungem la verişorul Jacob şi am avut un timp minunat împreună. Seara, am asistat şi noi la discuţiile dintre Jacob, Hans şi părinţii noştri.

Jacob a spus:

— Mă bucur foarte mult că am găsit adevărul, dar îmi pare rău că am rătăcit atâta timp.

Celălalt verişor a spus acelaşi lucru. Apoi, Jacob a

65

încercat să-i explice soţiei sale ce este credinţa, dar ea fie că nu dorea să asculte, fie că nu înţelegea.

In momentul acela, uşa s-a deschis brusc şi epistatul a intrat în casă. El i-a legat cu lanţuri pe Hans, Jacob şi părinţii mei. Nu m-am gândit că o să ne ia şi pe noi, dar ne-a luat şi ne-a dus pe toţi în Gravensteen Casde.

Eu împreună cu Betken şi Levi suntem în aceeaşi celulă şi mă bucur. Cred că nouă o să ne dea drumul în scurt timp, dar mă îngrijorez cu privire la ceilalţi.

23 iunie 1558

Astăzi ne-au luat şi ne-au dus să fim interogaţi de către primar şi directorul închisorii. L-au interogat şi pe Levi, chiar dacă nu are decât doisprezece ani.

Am răspuns la întrebările lor cât de bine am ştiut. Când m-au întrebat de ce nu am mers să mă spovedesc la biserică, le-am spus că părinţii mei nu cred că e bine şi într-o anumită măsură, credeam că au dreptate. Mă simţeam mândru că am avut curajul să spun atât de multe, dar când am auzit-o pe mama cum a vorbit despre credinţa ei, sincer să fiu, mi-a fost ruşine. Nu-i o femeie prea mare la prima vedere, dar ştie să vorbească.

Ea le-a spus:

— O să vă spun cum am ajuns la această convingere. Soţul meu pregătea pentru tipar o nouă traducere a Scripturii, iar eu am luat-o s-o citesc. Aşa s-a întâmplat să ajungem la această convingere. Apoi, cu aproximativ trei ani în urmă, eu împreună cu soţul

meu am fost botezaţi în Holstraet, respectiv Ghent.
66
Gillis van Aachen ne-a botezat.
— Dar ştii că Gillis s-a lepădat, spuse primarul repede.
— Ştiu, i-a răspuns mama. Dar nu aş vrea să mor cum a murit el. A renunţat la credinţă. Nu a fost credincios până la moarte.
Cred că tatăl şi verişorii mei au fost interogaţi şi ei, dar nu i-am auzit, pentru că eu cu Betken şi Levi am fost duşi înapoi în celula noastră.
M-am săturat de viaţa în închisoare. Zilele sunt lungi, iar eu mă plictisesc, pentru că nu am ce face. La fereastră sunt gratii groase, aşa că nu există nicio şansă să evadez.
30 iunie 1558
Astăzi am vorbit destul de mult cu verişorul meu Jacob. E întristat pentru că soţia lui nu e credincioasă, şi nici sora ei Janneken. El spune că e din cauza socrului lui.
— Are foarte mare ciudă pe mine, mi-a spus el. Şi ştiu că acum, când sunt în închisoare, e şi mai rău. Mă tem că soţia mea nu se va mai converti niciodată.
L-am întrebat dacă tatăl său, unchiul Jan, e şi el anabaptist. Iar el mi-a răspuns:
— Nu este şi îmi pare rău pentru el. Dar nu s-a împotrivit, când i-am spus că vreau să fiu botezat. Mi-a spus doar că speră să nu fac un pas greşit.
— Dar fraţii tăi? l-am întrebat eu.
— Niciunul dintre ei nu e credincios, mi-a spus Jacob cu tristeţe. Eu sunt singurul.
67
La amiază, când soarele bate la fereastră, în celula noastră e cald, dar noaptea e răcoare. Nu trebuie să suferim, dar ne-am plictisit să fim în închisoare. Uneori mă bate gândul să evadez.
15 iulie 1558
Celula noastră se aglomerează! Astăzi au adus un negustor, pe nume Cornelius Jansen şi l-au pus în celula noastră. Acum suntem patru persoane într-o singură celulă. Betken are colţişorul ei, iar temnicerul a adus o perdea, ca să i-o pună acolo. Cornelius pare să fie o persoană interesantă.
Nu am putut să vorbesc deloc cu părinţii mei de când sunt în închisoare. Dar Jacob mi-a spus astăzi că sunt plini de încredere. Apoi şi-a cerut iertare că a fost aşa de descurajat ultima dată când a vorbit cu mine. Acum se simte mai bine.
Jacob mi-a spus că a fost botezat cu mai puţin de un an în urmă. A spus că l-au întrebat cine 1-a botezat, dar el le-a spus că nu e obligat să le răspundă. Le-a spus că a mers la şcoală, apoi a început să înţeleagă Cuvântul lui Dumnezeu şi a crezut.
— Asta-i tot ce aveţi nevoie să ştiţi, le-a spus el la urmă.
M-a atenţionat să le spun adevărul judecătorilor, când voi fi iarăşi interogat. El crede că sunt destul de mare ca să ştiu ce-i bine şi ce-i rău şi că ar trebui să am grijă ce fac, pentru că s-ar putea să dau socoteală înaintea lui Dumnezeu. Gândul acesta mă nelinişteşte.
68
28 iulie 1558
A fost o zi nemaipomenită! Cornelius e un tip foarte deştept. în ultimele câteva zile, am lucrat din greu, încercând să facem fierăstraie din cuţite. Le-am făcut zimţi, iar azi-dimineaţă am încercat să tăiem gratiile de la fereastră. Fierul e mult mai moale decât ne-am aşteptat. Cornelius cu un cuţit, iar eu cu celălalt, am frecat până nu am mai putut. Când auzeam paşii temnicerului că se apropiau, Betken ungea repede cu ceară crăpăturile pe care le-am făcut.
Aşa am făcut toată ziua, ori de câte ori prindeam ocazia. După aceea, m-au durut mâinile ca niciodată înainte. Mă gândeam că niciodată nu vom reuşi să tăiem gratiile

alea. Au patru centimetri grosime. Dar aproape că le-am terminat de tăiat, iar când prindem un moment prielnic le vom da jos şi vom evada. Avem nevoie de o frânghie, dar nu cred că vom reuşi să facem rost de una. Cornelius a încercat să-i trimită un mesaj soţiei lui, punând paie la fereastră. Ea vine aproape în fiecare zi şi stă lângă gard. Dar nu a reuşit să o facă să înţeleagă ce vrea să-i spună.
Abia aştept să sosească ora unsprezece noaptea. Atunci Cornelius plănuieşte să dea jos gratiile.
29 iulie 1558
Aseară, Cornelius împreună cu mine am reuşit să evadăm! Toate au mers ca pe roate. Aveam emoţii când se apropia ora unsprezece. Cu un băţ mai gros am reuşit să rupem gratiile de tot. Dar nu ştiam ce să

folosim în loc de frânghie, ca să ne coborâm de partea cealaltă a zidului.
Până la urmă ne-am gândit să luăm cearşafurile de pe paturile noastre şi să le legăm unul de altul, dar nu era destul de lung. Aşa că l-am rugat pe Levi să ni-1 dea şi pe al lui. La început nu prea voia, dar până la urmă ni 1-a dat. Apoi am legat un capăt de ţeava de scurgere, iar celălalt capăt l-am scos pe fereastră. Şi aşa am ajuns pe partea cealaltă. Ce bine e să fiu din nou liber!
Nu ştiu unde să merg acum. Aş vrea să merg în Meenen, la unchiul Jan şi la verişorii mei. Dar cred că voi rămâne în Bruges, până văd ce se va întâmpla cu părinţii mei şi ceilalţi. Cornelius ştie un loc bun unde să mă ascund.
16 august 1558
Betken şi Levi au fost eliberaţi astăzi. Au trecut aproape trei săptămâni de când am evadat din închisoare. Cred că a fost mai bine că eu am fugit. Dar Levi nu crede că e mai bine pentru mine, pentru că el nu trebuie să se ascundă.
Dar i-am spus că ei nu au ascultat de părinţi. I-au promis judecătorului că vor merge la spovedanie şi la mesă. Nu aş fi putut face una ca asta, pentru că sunt din ce în ce mai convins că mama şi cu tata au dreptate, iar biserica greşeşte.
Sunt tulburat. Betken mi-a spus că tata e bolnav.
25 august 1558
Am primit vestea că tatăl a murit aseară, la ora zece. Sunt sigur că s-a îmbolnăvit din cauza felului

cum l-au tratat în închisoare. Astăzi, la amiază, a fost îngropat în groapa de gunoi de la St. Jan, asemenea unui criminal. în seara asta, am văzut locul unde l-au îngropat. Tatăl a rămas credincios până la moarte.
16 septembrie 1558
încă mă mai ascund, în apropiere de oraşul Bruges. înainte să merg la unchiul meu, vreau să văd ce se va întâmpla cu mama. Se simte foarte rău, iar astăzi am văzut că doctorul a mers la închisoare. Mă tem că era pentru mama.
La începutul săptămânii mama a născut un băieţel, dar nu au lăsat-o să-1 crească. I-au luat bebeluşul şi l-au dat unei alte femei. Nu ştiu unde este. Mi-e milă de mama.
21 septembrie 1558
Mama a trecut din viaţă ieri. Starea ei nu s-a mai ameliorat după ce a născut. Aseară

au îngropat-o în St. Jan, în apropiere de locul unde l-au îngropat şi pe tata. Acum am rămas orfani. Dar eu sunt destul de mare ca să pot să mă descurc în viaţă, numai că nu ştiu ce să fac în legătură cu botezul. în ultima vreme am fost foarte tulburat.
15 octombrie 1558
Astăzi am asistat la o scenă pe care nu o voi uita niciodată! Verişorul meu Hans van den Brouck a fost ars pe rug aici în Bruges. Nu cred că autorităţile mă mai urmăresc, aşa că am riscat să merg pentru a asista

la execuţie. Mai întâi l-au sugrumat, apoi l-au ars pe rug. Am auzit vorbindu-se că dacă şi-ar fi mărturisit vina, atunci l-ar fi ucis cu sabia. Mă bucur că nu a făcut asta. Hans a fost un erou în ochii mei şi a murit ca un adevărat erou. Sper să pot, să fiu şi eu la fel de puternic ca el. Mâine mă voi porni spre unchiul Jan.
21 februarie 1559, Meenen
Unchiul Jan şi mătuşa Klaesken, împreună cu verişorii mei, sunt nişte oameni minunaţi. îmi place la ei acasă, dar trebuie să recunosc că mi-e dor de părinţii mei şi de Betken.
Am auzit în treacăt, de la Betken, ce s-a mai întâmplat în oraşul nostru. Autorităţile din Bruges au vândut locuinţa tatălui cu tot ce era înăuntru, iar banii au mers la stat. Jacob e încă în închisoare.
Unchiul Jan şi mătuşa Klaesken sunt pe punctul de a deveni anabaptişti. Am încercat să-i încurajez, pentru că şi eu aş vrea să devin anabaptist. Mi-au pus o mulţime de întrebări despre fiul lor cel mai mare, Jacob şi despre părinţii mei, ce au făcut, cu cine au vorbit, ce au crezut şi tot aşa.
Acum au primit o scrisoare de la Jacob din închisoare.
20 august 1559
A trecut aproape un an de când tatăl meu a murit în închisoare. Mi s-a părut un an lung. Un pescar din Oostende a trecut marţi prin Bruges şi a spus că, la castel, a fost o gloată mare de oameni. Verişorul meu 72
Jacob a fost ars pe rug. Unchiul Jan s-a dus să cerceteze dacă era adevărat.
Octombrie 1559
De când unchiul s-a întors de la Bruges, e cu totul alt om. Puteam să văd că voiau nespus de mult să adopte credinţa pentru care a murit Jacob. Astăzi am fost la o întâlnire, iar unchiul, mătuşa şi verişorii mei Klaes şi Christian au fost botezaţi. Şi eu am fost botezat. Aşa că, de acum şi eu voi fi în pericol, dar Dumnezeu va fi cu mine. îmi amintesc că verişorul meu Jacob a fost descurajat când era în închisoare, datorită faptului că el era singurul din familia lui care era credincios. Dar acum, toţi cei din familia lui sunt anabaptişti, iar eu sunt singurul din familia mea care este la credinţă. îmi doresc nespus de mult să pot să discut cu Betken.
5 martie 1563, Halewijn
Au trecut cinci ani de când am plecat din Amsterdam şi ne-am stabilit în Bruges. Sunt multe lucruri care s-au întâmplat în tot acest timp. Unchiul s-a mutat din nou, de data aceasta în satul Halewijn. Şi-a găsit de lucru ca ţesător de panglici, iar în oraş există o grupare care crede ca noi. Unchiul Jan este diacon şi predică. Din câte se vede, el a devenit lider printre fraţi. El este în mare pericol. Preotul din cetate îl urăşte.
Cei doi verişori ai mei: Hans şi Matthew, care are doar şaisprezece ani, sunt şi ei membri în biserică. Suntem ca o familie şi suntem fericiţi.

Unchiul Jan a dat multe cadouri celor săraci, atât celor catolici, cât şi celor din biserica noastră. Cred că asta îi înfurie pe preoţi cel mai mult. Pieter, cizmarul, a fost aseară pe aici, ca să-1 înştiinţeze pe unchiul Jan că preotul a plecat la Lille. El crede

că a mers acolo ca să discute cu protopopul din Ronse despre arestarea noastră. Domnul să fie cu noi şi să ne ocrotească.

7 martie 1563

Cizmarul Pieter a avut dreptate. Aseară, Titelman, protopopul din Ronse, a venit cu soldaţi, acasă la unchiul. Eu nu eram acasă, aşa că nu m-au arestat. Dar pe unchiul, mătuşa şi pe verişorii mei mai mari, Klaes şi Christian, i-a găsit acasă. Pe când le puneau lanţurile, ceilalţi doi verişori mai mici au ajuns acasă. Vecinii i-au atenţionat să nu intre, pentru că protopopul era în casa lor. Dar Hans i-a spus lui Matthew:

— Hai să nu fugim, ci mai degrabă să murim împreună cu părinţii noştri.

Chiar atunci unchiul Jan a fost scos afară şi, când i-a văzut pe băieţi, le-a spus:

— Fiilor, vreţi să veniţi şi voi în Noul Ierusalim? Băieţii i-au răspuns:

— Da, tată!

Aşa că protopopul i-a legat şi pe ei cu lanţuri. După ce a mai arestat şi alţi câţiva fraţi din oraş, i-a dus pe toţi în castelul din Lille. Şi Pieter cizmarul, a fost arestat.

Astăzi este duminică, dar este o zi mohorâtă. Plănuisem să mergem la o întâlnire.

74

9 martie 1563

Astăzi am primit vestea că unchiul Jan a fost dus în groapa pe care ei o numesc „Paradis". Ştiam că o să fie foarte duri cu el, pentru că este lider. în groapa asta nu poate sta în picioare, nici în şezut. Săracul de el! Sper să nu-1 ţină acolo prea mult timp. Azi-dimineaţă m-am rugat cu ardoare pentru cei din închisoare. Fie ca Domnul să-i întărească.

14 martie 1563, Lille

Este din nou duminică. în după-amiaza aceasta, mai mulţi dintre noi ne-am adunat în curtea castelului şi am încercat să-i încurajăm pe deţinuţi. Eram câţiva fraţi, iar restul prieteni şi rude. Ofiţerii s-au mâniat şi într-un moment când nu eram atenţi, unul din ei s-a strecurat în spatele nostru şi 1-a înşfăcat pe un frate tânăr, care striga: „Bucuraţi-vă, căci vă aşteaptă răsplata!" L-au luat pe Herman şi l-au târât în închisoare. Atunci, toţi ceilalţi s-au împrăştiat.

17 martie 1563

Astăzi am stat tremurând, în piaţa din Lille, şi am privit cum i-au ars de vii pe unchiul Jan şi pe verişorul Klaes. împreună cu ei a mai fost ucis Pieter cizmarul şi alţi trei. Ceasul arăta ora patru când i-au legat doi câte doi de câte un rug. Unchiul Jan a întrebat:

— Cât e ora?

— Patru, i-a răspuns cineva.

— Pe la ora cinci vom fi la locul nostru de odihnă, a spus unchiul.

75

Atunci Klaes a spus:

— Noi murim deoarece credem că Isus Hristos, Fiul Dumnezeului veşnic, nu este de pe pământ, ci din cer.

Lui Pieter i-au pus căluş în gură, ca să nu poată vorbi. De Pieter mi-a fost cel mai mult milă pentru că, atunci când soţia lui a ajuns în închisoare, a renunţat la credinţă.

în jurul fiecărui rug au pus lemne şi paie, iar apoi le-au dat foc.

20 martie 1563

Mătuşa Klaesken şi ceilalţi trei verişori au fost arşi în după-amiaza aceasta. Şi Herman, pe care l-au prins duminică lângă castel, a fost ars.

Aproape că nu-mi vine să cred. Unchiul Jan şi mătuşa Klaesken au avut cinci fii şi toţi cinci, împreună cu unchiul şi mătuşa au fost arşi pentru credinţa lor.

Mă simt foarte singur în lumea aceasta, poate chiar mai singur decât atunci când au murit părinţii mei. Uneori mă gândesc şi îmi pare rău că nu am fost acasă în seara în care au fost arestaţi.
Dar, dacă voia lui Dumnezeu este ca eu să mai trăiesc, atunci vreau să-L slujesc numai pe El. Plănuiesc să merg în vizită la Betken, ca să vorbesc cu ea despre sufletul ei. Domnul să fie cu mine!

Negustorul de ţesături din Meenen

Leonard Plovier analiza bucata de material pe care o ţinea in mana. 11 pipai sa testeze ţesătura. Era colorat cu vopsea galbenă, ieftină, care sigur nu era prea rezistentă la spălat. Leonard aruncă bucata de material cu dispreţ. Comercianţii spanioli au adus materiale de o calitate cu mult mai scăzută standardelor de producţie ale ţesătorilor şi croitorilor din Antwerp.
Trebuie sâ-i anunţ pe negustorii din Meenen cu privire la materialul acesta, îşi spuse Leonard. *Produsele noastre de lână sunt mult mai bune decât materialele astea.*
Puse grămadă toate eşantioanele pe care le evaluase, apoi luă un registru mare şi scrise câte puţin, despre fiecare în parte. Deşi Leonard Plovier nu avea decât treizeci de ani, cunoştinţele sale despre produsele din lână erau vaste. Acesta era motivul pentru care a fost ales să fie inspector, o poziţie de cinste şi de autoritate în oraşul Meenen.
Dar Leonard devenise anabaptist. Păstorul
77
Lenaaert Bouwens, din Friesland, trecuse prin provincia Flanders şi a botezat 26 de persoane în Meenen. Părinţii lui Leonard au rămas înmărmuriţi când au auzit că fiul lor, un om bogat şi plin de succes, a acceptat să trăiască o viaţă zbuciumată, ca anabaptist. Chiar şi soţia lui a fost supărată din această cauză şi a refuzat să i se alăture soţului ei. Dar viaţa a continuat la fel ca înainte, iar el nu s-a lăsat tulburat.
In acea zi, când Leonard s-a întors acasă de la lucru, i-a spus soţiei lui:
— Maeyken, astăzi am primit din nou nişte material de lână ieftin. Aş vrea să clarific problema aceasta, înainte să-mi expire mandatul. Indiferent cine-mi va lua locul, nu ar trebui să se confrunte cu asta imediat ce ocupă această poziţie.
— Leonard, dar eu am crezut că ai fost reales, obiectă soţia sa.
— Am fost, dar nu pot să accept această funcţie.
— De ce, Leonard?
— Din cauza jurământului. Ca să ocup funcţia trebuie să depun jurământ.
— Dar înainte ai jurat.
— Da, ştiu că am jurat, dar pe vremea aceea eram credincios bisericii catolice. Hristos ne-a spus să nu jurăm, iar eu vreau să trăiesc în ascultare.
— Dar, Leonard, gândeşte-te numai ce înseamnă aceasta! Vei pierde poziţia înaltă pe care o ocupi. Şi ce se va alege de afacerea ta? Nu vei mai avea niciun client.
—Asta e, Maeyken. Nu înţelegi că responsabilitatea
78
mea e ca, mai întâi de toate, să caut împărăţia lui Dumnezeu şi neprihănirea? Banii şi faima nu mai sunt la fel de importante pentru mine.
— Dar nu crezi că vei stârni bănuieli, dacă refuzi? îl întrebă doamna Plovier, ţinându-se tare pe poziţie. Mă tem că îţi vor cere să le explici motivul, iar apoi te vor aresta.
— E foarte posibil să fie aşa, spuse Leonard calm. Dar mâine trebuie să le spun că nu mai pot fi inspector.
A doua zi, ţesătorii şi vânzătorii de lână din oraşul Meenen şi din satele de primprejur au avut o întâlnire de breaslă. Leonard Plovier a ieşit în faţă şi a vorbit:

— Prieteni şi colegi, a fost un privilegiu să slujesc ca inspector şi socotesc o onoare faptul că m-aţi reales. Dar, cu părere de rău, vă spun că nu pot să am o conştiinţă curată dacă depun jurământul, ca să pot ocupa în continuare această poziţie. De aceea, v-aş ruga să alegeţi pe altcineva. Vă mulţumesc!
Ceilalţi ţesători au rămas surprinşi. Dar nu aveau de gând să renunţe chiar atât de uşor. Au început să murmure şi să discute cu înflăcărare. într-un final, preşedintele adunării anunţă:
— Prietene Leonard, nu suntem gata să te lăsăm să pleci. Niciunul dintre noi nu are cunoştinţele pe care le deţii tu şi de aceea am vrea să rămâi în continuare. Hai cu noi la primărie. Suntem siguri că epistatul te va lăsa să ocupi această poziţie, fără să depui jurământul.
— Are dreptate, luă cuvântul un altul. Eşti un om cu o poziţie înaltă în oraş şi nu cred că epistatul îţi va

crea probleme doar pentru atât.
Leonard nu ştia ce să facă dar, în cele din urmă, a căzut de acord să meargă cu ei la epistat.
Dar epistatul era viclean. Chiar dacă Leonard era un om cu influenţă în oraş şi era căsătorit cu o fată din cea mai bună familie din Meenen, ştia care era soarta unui epistat care nu era loial împăratului Filip.
— De ce nu vrei să mai depui jurământ? 1-a întrebat epistatul cu asprime. Doar ai depus înainte.
— E adevărat că am depus, răspunse Leonard. Dar am aflat că Biblia spune: „Să nu juraţi nicidecum. Felul vostru de vorbire să fie: *Da, da; nu, nu;* ce trece peste aceste cuvinte, vine de la cel rău".
Epistatul începea să dea semne de nerăbdare:
— Adică, ce vrei să spui?! se răsti el. Vrei să spui că tu înţelegi Biblia mai bine decât preoţii? Asta-i erezie!
Preşedintele adunării îl întrerupse pe epistat:
— Am înţeles, domnule! Vom alege pe altcineva în funcţia de inspector.
Şi, spunând acestea, îi luă pe oamenii săi şi plecă. Leonard se duse repede acasă.
— Va trebui să ne mutăm în Antwerp, cât mai repede posibil, o anunţă el pe soţia lui. Nu mai pot locui în Meenen. Cred că, în câteva zile, epistatul va trimite să mă cheme la interogatoriu. Trebuie să fugim.
Părinţii şi cei patru copilaşi din familia Plovier s-au mutat în Antwerp. S-au stabilit temporar în casa unui frate, iar Leonard a început o afacere cu materiale. Dar Antwerp nu era atât de sigur pe cât se

aşteptase Leonard.
— Am crezut că vom reuşi să ne ascundem într-un oraş aşa de mare, i-a spus soţiei sale într-o seară. Dar văd că persecuţia devine atât de aprigă, încât cred că ar fi bine să mergem în altă parte.
— Dar unde să mergem? 1-a întrebat Maeyken.
— în Friesland, fu răspunsul. Persecuţia nu e chiar atât de aprigă în provinciile din nord, dar aici, în Antwerp şi în Flanders, e din ce în ce mai aspră. Un singur lucru mă împiedică: afacerea mea, continuă Leonard. Nu mi-ar fi greu dacă aş fi singur aici, pentru că aş putea să mă mut dintr-un loc într-altul. Dar cu familia e mai greu.
— Dar pe mine sau pe copii nu ne vor bănui, pentru că mergem la spovedanie, afirmă soţia lui.

Pe faţa lui Leonard se putea citi durerea. După un moment, îi spuse soţiei pe un ton calm:
— Draga mea, Maeyken, tocmai acolo-i pericolul. Nu-ţi dai seama că preoţii din Meenen vor trimite vorbă în Antwerp, iar preoţii de aici te vor urmări? Eu sunt de părere că ar trebui să mergi în Friesland, iar eu voi veni imediat după ce termin marfa.
— Dar unde vei sta? îl întrebă îngrijorată soţia lui.
— Aş putea sta la verişorul meu Hendrick. Nu va dura mult, pentru că de îndată ce vând toată marfa, mă voi porni spre Friesland. Şi sper că acolo vom putea duce o viaţă liniştită.
Leonard a făcut pregătirile pentru ca soţia şi copiii lui să meargă în Friesland, cu nişte prieteni care fugiseră de mai demult şi se stabiliseră acolo, iar
81
acum erau înapoi în Antwerp, cu ceva treabă. După ce familia sa a plecat, Leonard a încercat să vândă materialul cât mai repede.
— Mă gândesc să iau o bucată de material să-1 vând la Ypres Winter Fair, îi spuse Leonard verişorului său, într-o dimineaţă.
— Nu crezi că e riscant? îl întrebă verişorul său. Sunt doar câţiva kilometri de acolo până la Meenen.
— Nu cred că epistatul din Meenen o să mă caute în Ypres şi nu voi sta acolo prea mult. Nu cred că ar fi vreun pericol, îi răspunse Leonard.
Ypres era un oraş mare şi dezvoltat, în partea de est, în Flanders, unde locuiau mulţi ţesători şi croitori. Călătoria lui Leonard spre Winter Fair a fost fără niciun fel de evenimente neplăcute şi a reuşit să vândă aproape toată marfa.
S-a întors la Antwerp, bucuros că eforturile sale au fost răsplătite. In câteva zile urma să-şi facă socotelile, iar, după aceea, să se pornească spre Friesland.
Leonard îl salută pe verişorul său dar, dintr-odată, îşi dădu seama că era ceva în neregulă.
— Ar fi bine să te îndrepţi spre Friesland cât mai repede posibil, îi spuse Hendrick, pe un ton foarte serios.
— Dar ce s-a întâmplat?
— Margraful din oraş a ieşit să verse sânge. A adunat un grup de soldaţi şi merge prin oraş, ca să-i caute pe cei care nu au frecventat biserica în ultima vreme. Mesagerul a auzit că mâine va merge prin afara oraşului.
82
— I-a anunţat cineva pe fraţi? 1-a întrebat Leonard.
— Mesagerul a răspândit vestea prin oraş, dar fraţii noştri de la ţară nu ştiu şi ni s-a spus că acolo va fi pericolul mâine.
— Cineva trebuie să meargă să-i anunţe!
— Dacă vrei să mergi, atunci merg cu tine! se oferi Hendrick.
Cei doi au aşteptat ca întunericul să se lase peste sat, iar apoi au pornit la drum. Toată noaptea au mers de la o casă la alta, ca să-i anunţe pe fraţi ce intenţiona să facă margraful.
în timp ce soarele îşi făcea apariţia la orizont, Leonard şi Hendrick s-au întors cu faţa spre oraş.
— Mi-am îndeplinit misiunea, dar acum sunt obosit, spuse Leonard.
— Şi eu, adăugă Hendrick. Dar acum, dacă margraful vine pe partea asta astăzi, s-ar putea să rămână cu impresia că nu sunt prea mulţi anabaptişti în zona asta.
Mergeau obosiţi pe marginea drumului îngust. De ambele părţi ale drumului, era câmp deschis. Deodată, în zare apăru un grup de soldaţi călare, tropăind în lumina răsăritului de soare.

— Nu se poate! reuşi să rostească Hendrick. Nu cred că margraful ar fi venit cu oamenii săi aşa de dimineaţă!
— Nici mie nu-mi vine să cred, spuse Leonard, dar iată-i că vin şi nu avem unde să ne ascundem. Hai să ne rugăm să nu ne vadă.
Margraful călărea un cal mare şi alb, mergând

ţanţoş în fruntea grupului. Soldaţii erau aliniaţi pe două şiruri, de-o parte şi de alta a drumului, şi mergeau la trap. Când au ajuns în dreptul celor doi călători, aceştia mergeau liniştiţi ca şi cum nici n-ar fi observat caii, discutând despre calitatea lânii, în comparaţie cu mătasea, când margraful strigă poruncitor:
— Staţi pe loc, domnilor!
— Da, domnule! răspunse Leonard şi se opri.
— Unde mergeţi voi, aşa de dimineaţă? îi întrebă margraful, umflându-se în pene şi vrând să pară important.
Razele soarelui se reflectau în coiful şi-n scutul lui.
— înspre Antwerp.
— Locuieşti acolo?
— Da.
— Unde ai fost?
— La prietenii mei din satul vecin.
— Şi cum îi cheamă pe prietenii tăi din satul vecin?
— Ar fi mai bine să nu spun, afirmă Leonard. —Tinere, nu aşa se vorbeşte cu margraful din
Antwerp! se revoltă margraful şi învârti sabia în mână.
— Dar tu? i se adresă el lui Hendrick. Ştii unde ne-am pornit să ajungem în dimineaţa asta şi ce plănuim să facem?
Hendrick albise la faţă:
— Vă rog, domnule! se bâlbâi el. Nu ştiu sigur unde, dar, din câte se vede, aţi ieşit să prindeţi pe cineva.
Margraful râse zgomotos:

— Ai dreptate. I-am suportat prea mult pe ereticii aceia care se rebotează. Mergem să-i prindem şi să înfundăm puşcăriile cu ei. Ce părere aveţi în legătură cu asta, domnii mei?
Leonard răspunse cu îndrăzneală:
— Domnule, dacă m-aţi întrebat, vă spun că, după părerea mea, mai degrabă i-aţi pedepsi pe ucigaşi, hoţi şi pe beţivi. Pentru asta aveţi sabia, nu ca să-i prigoniţi pe nişte oameni care nu vor decât să se închine lui Dumnezeu.
— Spuneţi şi voi, n-avem noi noroc în dimineaţa asta? li se adresă margraful soldaţilor. Abia am aruncat plasa, că am şi prins doi peşti. Legaţii cu lanţuri şi haideţi să mergem mai departe.
Era în toane bune. îi ordonă unui soldat să-i ia pe Leonard şi pe Hendrick şi să-i ducă în închisoarea din Antwerp. închisoarea unde i-au dus se numea *Het Steen* sau Piatra. Era un castel mare, cu câteva ferestre mici şi care arăta ca o piatră uriaşă.
Timpul în închisoare trecea foarte greu. Leonard se gândea: *Dacă nu m-ar fi prins, acum aş fi în Friesland împreună, cu soţia si copiii. Dar dacă aceasta a fost voia lui Dumnezeu, atunci voi accepta.*
într-o zi, a auzit pe hol răsunând o voce cunoscută. Era socrul său şi vorbea cu margraful.

— Dar el e ginerele meu! se auzi vocea mânioasă a socrului. Probabil că nu ştii cine sunt eu. Sunt un om important din Meenen şi am bani. Dă-i drumul să vină cu noi!
Margraful nu făcu nicio mişcare, ci doar îşi drese

glasul.
— Ba mai mult, el nu are rezidenţă în Antwerp. Era aici doar pentru o treabă de afaceri. Nu ai niciun drept să-1 închizi, pentru că el este cetăţean în Meenen.
— Asta vor decide judecătorii, îi spuse margraful.
— Dar am bani, îi spuse socrul zornăind monedele în buzunar. Cât vrei ca să-1 eliberezi?
Margraful bolborosi doar:
— Nu, nu. Nu-i nevoie. Du-te acasă, pentru că oricum o să fie eliberat în câteva zile.
— O, mulţumesc! se auzi o voce mieroasă. Ştiam eu. Altfel nu se putea, pentru că ar fi pornit un scandal mare în familia noastră.
După câteva momente, mama lui Leonard a fost însoţită de temnicer în celula lui.
— Aha, şi tu erai aici? o întrebă Leonard, cu blândeţe, când o văzu pe mama lui.
— Da, Leonard. Când am auzit, n-am mai stat pe gânduri. Au venit şi părinţii lui Maeyken. Nu e o ruşine că te-au tratat într-un asemenea hal, pe nedrept? Dar îşi vor recunoaşte greşeala, nu-i aşa?
— Nu ştiu, mama. Dar nu cred că voi ieşi din închisoare viu.
— Vai, Leonard, nu mai vorbi aşa! îi spuse mama şi-şi acoperi faţa cu palmele.
— Mă tem că acesta-i adevărul, dar sunt gata să îndur asta, de dragul lui Hristos.
— Leonard, dar dacă vei face ce îţi spun ei, sunt sigură că îţi vor da drumul.
— Mama, nu pot să fac asta şi-n acelaşi timp să

fiu cinstit. Nu mi-e deloc ruşine de credinţa pe care o am în Isus Hristos, aşa că de ce aş minţi ca să-mi scap viaţa?
Mama lui Leonard a rămas în Antwerp, timp de mai multe zile. In cele din urmă, margraful i-a promis:
— Du-te acasă, doamnă, şi în scurt timp fiul tău va fi eliberat.
Cu această promisiune, se întoarse acasă.
Leonard stătea singur, în celula sa şi scria de zor o scrisoare familiei sale.
Draga şi scumpa mea soţie, Maeyken,
Să ştii că sunt bine. îmi doresc să pot primi vestea că şi tu te-ai hotărât să-L urmezi pe Domnul. Dragă Maeyken, alege să asculţi de Evanghelie, înainte să vină ziua judecăţii. ...Să nu laşi descurajarea să te cuprindă şi să nu plângi după mine, chiar dacă ştiu că vei plânge. Dar să nu plângi prea mult, pentru că atunci te vei îmbolnăvi. Sufăr pentru adevăr. Cel mai greu lucru de îndurat pentru firea mea este să te părăsesc pe tine şi pe copii şi să nu pot să te ajut să-i creşti şi să le asiguri hrana de fiecare zi. Un alt lucru care mă frământă este faptul că nu gândim la fel, dar sper că acest lucru se va schimba la timpul potrivit. Dragă Maeyken, ascultă de Evanghelie. Atunci, chiar dacă nu ne vom mai vedea aici pe pământ, ne vom putea întâlni după moarte. Caută să urmezi adevărul şi să-i creşti pe copii în frică de Domnul.
Scrisă de mine,
Leonard R, soţul tău.

Leonard era sigur că nu va fi eliberat după cum promise margraful.
Temnicerul i-a spus că au mai fost aduse două fete anabaptiste din Aachen, la 130 kilometri sud-est de Antwerp. Leornard a cerut permisiunea să poată vorbi cu ele. Temnicerul a dat din umeri, dar nu i-a interzis, aşa că după câteva zile s-au întâlnit pe hol, pe când se întorceau de la interogatoriu.

Pe cele două fete le chema Janneken şi Mary. Leonard le-a împărtăşit experienţa sa şi le-a povestit despre familia lui, care acum era în Friesland.
— Sunteţi din Aachen, nu-i aşa? le întrebă Leonard.
— Cu ceva timp în urmă am locuit acolo, dar după aceea ne-am mutat în Antwerp.
— L-ai cunoscut pe păstorul Gillis van Aachen? A fost din acelaşi oraş.
—Am ajuns să-1 cunoaştem aici, în Antwerp, i-au răspuns fetele.
— Eu nu l-am întâlnit niciodată faţă-n faţă, le explică Leonard. Dar am auzit multe despre el. Când nu eram decât un băieţel, auzeam că venea prin Flanders şi boteza oameni. Părinţii mei obişnuiau să-1 înjure.
— Iar acum eşti anabaptist?
— Da. Dar sper să rămân credincios până la moarte şi să nu dau înapoi cum a făcut Gillis.
— A fost într-adevăr dureros să aud că s-a lepădat, spuse cu tristeţe una dintre fete. Ştiu că toţi fraţii şi toate surorile au rămas foarte dezamăgiţi. Şi asta s-a întâmplat chiar aici, în Antwerp.
— Dar, totuşi, au circulat zvonuri precum că lui Gillis i-a părut rău că s-a lepădat şi chiar înainte să i se taie capul, a spus: „Este prea mult ca să-mi pierd şi trupul şi sufletul". Poate că, până la urmă, a găsit îndurare la Dumnezeu, spuse Leonard plin de speranţă.
— Asta va hotărî numai Dumnezeu, adăugă Janneken. Dar mă rog ca Dumnezeu să-mi dea mai multă putere decât a avut el, când voi fi torturată. Nu au trecut decât doi ani de când a fost decapitat şi îmi amintesc destul de limpede când auzeam vorbindu-se despre el. Predica chiar lângă oraş, când a fost arestat. Sub presiunea torturii, a căzut de acord să meargă înapoi prin toate locurile unde a predicat înainte şi să propovăduiască credinţa catolică. Dar probabil că margraful nu a avut încredere că va face asta. Tot ce a câştigat Gillis, prin faptul că s-a lepădat, a fost să fie decapitat în loc să fie ars.
Temnicerul le-a întrerupt conversaţia şi i-a dus înapoi în celulele lor.
După aceea, nu au avut de aşteptat prea mult. In câteva zile, li s-a citit condamnarea la moarte. Leonard Plovier şi cele două fete urmau să fie înecaţi.
Aceasta a avut loc cu două săptămâni înainte de Paşte, în anul 1560. Deţinuţii au fost puşi în saci mari, iar apoi au fost împinşi în butoiul cu vin din închisoare. Astfel au fost executaţi, în secret.
în ciuda acestui fapt, câţiva fraţi au aflat noaptea în care urmau să fie înecaţi şi au venit pe furiş după
lăsarea întunericului. Au stat cu urechea lipită de uşă şi au ascultat ce se petrecea înăuntru. Au auzit ca şi cum cineva turna apă şi voci care cântau şi se rugau. La scurt timp după aceea, doi dintre cei care ascultaseră la uşă, s-au dus în Franeker, apoi în Friesland, unde au găsit-o pe soţia şi pe familia lui Leonard şi le-au spus ce ştiau.

1

Confundat cu un pirat

Cred că nu-i acasă, spuse unul dintre cei doi marinari îmbrăcaţi sărăcăcios şi ciocăni încă o dată la uşa casei, de pe coasta oraşului Briei, în sudul Olandei.
— Dar e târziu deja. Unde ar putea fi la ora asta? spuse celălalt.
— Poate că deja s-a culcat. Dacă-i aşa, atunci trebuie să-1 trezim.
Marinarul bătu din nou la uşă. în cele din urmă, uşa se deschise şi-n prag apăru

Heyndrick Arendt.
— Cine sunteţi? Şi cum îndrăzniţi să treziţi un om din somn? îi întrebă el.
— Suntem în necaz, îi explică marinarul mai în vârstă. Sunt căpitanul unei corăbii şi în seara asta, am reuşit să ancorăm în port. Tu eşti dulgher pe corabie?
— Da, sunt dulgher.
— Corabia noastră are o spărtură şi trebuie reparată. Crezi că ai putea s-o repari?
Heyndrick îşi întinse mâinile, dar cei doi musafiri nu le puteau vedea, pentru că era întuneric.
91
— De ce credeţi că am mâinile negre? îi întrebă el. De ani de zile repar corăbii şi le dau cu smoală.
— Atunci, poţi să vii să ne ajuţi mâine dimineaţă?
— Cred că da, le promise Heyndrick.
— Ţi-am fi recunoscători pentru totdeauna, spuse cel mai tânăr dintre ei. Dacă oamenii vor obosi şi nu vor mai vrea să scoată apa din corabie, atunci sigur se va scufunda.
— Staţi puţin, îi strigă Heyndrick. De unde sunteţi şi încotro vă îndreptaţi?
— Are vreo importanţă? îi răspunse căpitanul, tonul lui devenind deodată tăios.
— Da, dacă vreţi să vin să vă repar corabia.
— O să te plătim, nu-ţi fa griji. Noi suntem marinari cinstiţi, care ne îndreptăm înspre Dortrecht.
— Da, spre Dortrecht, răsună ca un ecou vocea camaradului său.
Lumina răsăritului de soare scotea în relief conturul corăbiei, care era ancorată la doi kilometri depărtare de mal. Heyndrick observă repede că era un vas vechi, aşa că nu era de mirare că apa se infiltra înăuntru.
Căpitanul îl conduse cu barca pe dulgher la corabia sa. Heyndrick se sui pe vasul uriaş care, în cea mai mare parte, se ascundea sub apă. Pe corabie mirosea a peşte şi a lemn putred, iar Heyndrick nu văzu nici urmă de marfa.
— Se pare că este cam gol în cală, spuse Heyndrick, încercând să fie prietenos.
Căpitanul nu spuse prea multe când străbătu
92
vasul. Părea posac şi morocănos.
— E gol de orice, numai cu apă e plin, bombăni el. Dar ai face bine să nu-ţi mai bagi nasul peste tot, ci să-ţi faci treaba reparând corabia. Nu ţi-a cerut nimeni să inspectezi cala.
Heyndrick zâmbi în sinea lui. Toţi cei de pe vas păreau ciudaţi, dar măcar căpitanul putea fi puţin mai civilizat.
Dulgherul transpira în bătaia soarelui, în timp ce repara crăpăturile pe corabia uriaşă. Ii auzea pe ceilalţi cum se certau fără chef, pe seama unui anume subiect. Valurile se izbeau uşor de vas, iar scripetele scârţâia, în timp ce marinarii trăgeau funiile, ca să dea jos ultimele pânze.
Trecură două zile de când Heyndrick lucra la corabie. A treia zi, cam pe la amiază, îl auzi pe căpitan că strigă, dând un semnal de alarmă. Deodată, pe punte se stârnit o mare învălmăşeală şi toţi coborâră speriaţi sub punte. Heyndrick se duse repede sus. Atunci îl văzu pe căpitan uitându-se nerăbdător în partea de est şi auzi cum sub punte zăngăneau săbiile. O flotă de corăbii se avânta înspre golf şi se părea că vor să încercuiască vasul care era împotmolit.
— Crezi că ne-au văzut sau doar au ieşit într-o inspecţie? îl întrebă căpitanul pe camaradul său.
Nu-1 observase pe Heyndrick.

— Mă tem că pe noi ne caută, căpitane şi nu avem ce face decât să ne predăm. Nu putem să fugim cu un vas răvăşit ca al nostru, iar ei sunt mult mai mulţi la număr.
93
Căpitanul mormăi o înjurătură, în timp ce corăbiile se apropiau tot mai mult de vasul lor.
— Sunt corăbiile regale din Rotterdam, îngăimă el. Ce n-aş da să putem fugi!
Soldaţii se urcară pe vasul piraţilor şi îi arestară pe toţi, iar ei se predară de bună voie. Heyndrick încercă să le explice cine era el, dar ştia că nu avea rost. Trebuia să aştepte, până ajungeau la Rotterdam, şi atunci putea să le explice judecătorilor.
Corăbiile patrulei navigau înspre Rotterdam, ducându-i la bord pe cei de pe vasul piraţilor şi împreună cu ei, pe dulgherul din Briei. Judecătorul din Rotterdam nu mai pierdu vremea să-i pedepsească pe piraţi. Aveau destule jafuri la catastif, aşa că, toţi cei care au fost arestaţi primiră sentinţa să fie spânzuraţi.
— Dar eu nu fac parte din echipajul lor, obiectă Heyndrick.
— Erai cu echipajul când i-am prins, îl înfruntă căpitanul corăbiilor imperiale. Toţi veţi avea aceeaşi soartă.
După ce se citi sentinţa, în sala de şedinţe, Heyndrick Arendt ridică mâna ca să spună ceva.
— Domnilor, începu el, acesta este un oraş unde se face dreptate sau un oraş de violenţă? Ii condamnaţi pe cei nevinovaţi la un loc cu cei răi?
Comandantul îl întrerupse:
— Dacă ai vreo plângere, poftim, spune.
— Nu am fost arestat pentru nicio crimă. Sunt un cetăţean din Briei, de meserie — dulgher pe corăbii, iar marinarii aceştia m-au angajat să le repar vasul.

Nu ştiam că sunt piraţi. Dacă vreţi, puteţi să aflaţi din Briei ce fel de persoană sunt şi ce cred.
—Ce-a spus despre credinţă? întrebă comandantul. Trebuie interogat, pentru că e posibil să fie eretic.
Au aflat că Heyndrick a fost botezat pe baza credinţei sale, despre care a mărturisit liber.
După ce terminară să-1 interogheze, comandantul spuse cu furie:
— Iată că omul acesta e mai rău decât un pirat — este anabaptist. Nu îl vom spânzura, ci îl vom arde pe rug!
Heyndrick a fost reţinut în închisoarea din Rotterdam, timp de două săptămâni, iar apoi a fost ars pe rug. Aceasta s-a întâmplat în anul 1568.

De cine să mă tem?

Bine ai venit în Meenen! strigă bărbatul înalt, de îndată ce coborî din car. Eu sunt Nicholas Zager. Te-am văzut că lucrai în grădină şi m-am gândit să mă opresc pe aici, ca să fac cunoştinţă cu tine.
Piersom Mulier se propti de sapă şi strânse binevoitor mâna musafirului.
— Mă bucur că ai venit, spuse el cu o voce stinsă. Pentru că nu prea-i cunoaştem pe săteni.
— A, dar nu va dura prea mult! Sunt sigur că o să vă placă în Meenen. E un orăşel foarte primitor.
— Dar tu eşti primul care a venit în vizită la noi.
— Serios? Asta-i de-a dreptul ciudat. Dar... domnul Zager se opri, iar apoi continuă, pe un ton serios, cred că ştiu de ce. Sunteţi anabaptişti, nu-i aşa?
Piersom tresări de spaimă şi scăpă sapa din mână.

— Eu... noi, începu el să se bâlbâie.
— Nu te-ngrijora, se grăbi nou-venitul să-1 liniştească. Sătenii nu au nicio intenţie să-ţi facă vreun rău. Aici eşti la fel de în siguranţă ca în orice altă regiune din Flanders.
97
— Dar cum ţi-ai dat seama?
— Zvonurile au venit chiar din oraşul tău, Bruges. Ai fost nevoit să părăseşti oraşul, nu-i aşa?
— Da, recunoscu Piersom. Dar nu înţeleg cum ţi-ai dat seama cine suntem.
— Asta nu contează. Vreau să fim prieteni şi chiar dacă eu însumi nu sunt anabaptist, am mare respect faţă de anabaptiştii pe care i-am întâlnit.
Spunând acestea, aruncă o privire înapoia lui, să se asigure că nu era nimeni prin preajmă. Nu voia ca nimeni altcineva să-1 audă spunând aceste lucruri.
Piersom răsuflă uşurat.
— Mă bucur să aud acest lucru, dar trebuie să recunosc că prima dată am fost uluit. Dar hai, intră s-o cunoşti pe soţia mea şi pe copii.
Apoi îl conduse politicos, înspre uşa de la casă.
— Nu am decât un minut, dar...
— Hai, poftim, intră! Avem un bebeluş care n-are decât abia câteva săptămâni, iar călătoria din Bruges până aici a fost destul de grea pentru soţia mea şi pentru el. Sunt sigur că lui Claudine i-ar face plăcere să te întâlnească.
— Ai o casă frumoasă, spuse musafirul, în timp ce intră în casă, după Piersom.
Camera era mobilată cu gust, iar, într-un colţ, clădite una peste alta, se puteau vedea cutiile pe care încă nu reuşiseră să le despacheteze.
— Da, suntem mai mult decât mulţumitori pentru casa noastră pământească, răspunse Piersom.
Apoi adăugă:
08
— Asta în cazul în care vom putea locui în ea fără să trăim cu frica în spate că, în orice moment, am putea fi arestaţi.
— Te asigur eu, spuse musafirul. O, ea este soţia
ta?
— Da, spuse Piersom şi se întoarse înspre ea. Claudine, el este Nicholas Zager şi ştie totul despre noi.
— Serios?! exclamă Claudine ţinând bebeluşul cu o mână, iar cealaltă ducând-o la gură.
— Da, este adevărat, spuse domnul Zager. Dar, după cum eram gata să spun, sunt sigur că aici veţi fi în siguranţă, chiar dacă poate ştim mai multe decât ar trebui.
Apoi, zâmbi liniştitor şi continuă:
— Fac parte din consiliul oraşului şi mă veţi scuza, dacă vă spun că am influenţă. Sătenii au avut reţineri să vină pe la voi, din cauza a ceea ce au auzit, dar, o dată ce eu am fost pe aici, veţi vedea că nu vă va lua mult timp să vă faceţi prieteni. Atât timp cât protopopul din Ronse nu află despre voi, nimeni nu vă va face nici un rău.
— Dar, e posibil ca să-i spună cineva protopopului? întrebă Piersom neliniştit.
— Da, există posibilitatea. Dar protopopul nu e foarte popular în zona aceasta.
Timpul trecea şi în câteva săptămâni, familia lui Piersom Mulier a fost într-adevăr acceptată de cei din Meenen. Oamenii ridicau din umeri şi-şi spuneau unii altora:
— Sunt oameni de treabă, ba, chiar mai mult, nici nu *ştim sigur* dacă sunt anabaptişti. S-au auzit zvonuri din Bruges, dar cine poate avea încredere în zvonuri?
Dar nu toţi cei din Meenen priveau cu ochi buni familia Mulier. Piersom i-a zis într-o

zi soţiei sale:
— Mă bucur că ne-a fost aşa de uşor să ne acomodăm aici, dar mă îngrijorez cu privire la o persoană.
— Cine? Vecinul nostru?
— Da, Franz Ledersnyder. Niciodată nu-mi zâmbeşte şi când sunt în drum şi—1 salut, mă ignoră.
— Nu-i miop sau orb, nu? Poate că nu te observă.
— Vede destul de bine, spuse Piersom convins. Cred că-i supărat pe mine. Mă întreb dacă nu cumva a vrut să cumpere el casa asta şi pământul. Atelierul pe care-1 are e cam mic pentru afacerea lui cu piele şi poate că ar fi vrut să se extindă. Oricare ar fi motivul, sigur nu ne vede cu ochi buni.
— Dar nu am putea găsi o modalitate să ne împrieteni cu el, Piersom?
— Ar trebui să veghem, ca să prindem *ocazia.* să-i întoarcem bine pentru rău, după cum ne spune Biblia, răspunse soţul ei.
— Dacă ar ştii că eşti păstor anabaptist... spuse gânditoare Claudine. Ce crezi că ar face?
— Asta nu ştiu, dar un lucru ştiu, trebuie să ne împrietenim cu el. Nu ne putem permite să avem un duşman în oraşul acesta. Pavel a scris şi ne-a spus, cât atârnă de noi să trăim în pace cu toţi oamenii. Asta înseamnă că, uneori, nu e posibil.
100
Piersom se aşeză la masă şi-şi luă cărţile, ca să studieze. Luă Biblia şi începu s-o răsfoiască.
— Claudine! o strigă el pe soţia lui, după o vreme. Vrei să mă ajuţi? Vorbeam despre a întoarce bine pentru rău. Pavel scrie în Romani 12: „Dacă îi este foame vrăjmaşului tău, dă-i să mănânce; dacă-i este sete, dă-i să bea; căci dacă vei face astfel, vei grămădi cărbuni aprinşi pe capul lui". Nu citează Pavel din Vechiul Testament?
— Cred că da, Piersom.
— Credeam că scrie în Psalmi, dar nu găsesc versetul.
— De fapt, cred că e în Proverbe, dacă nu greşesc, în capitolul 25.
— Da, priveşte aici, aproape cuvânt cu cuvânt cum a citat Pavel. Claudine, mi-ar plăcea să-mi amintesc la fel de repede ca tine versetele şi referinţele biblice.
— Dar şi tu te descurci foarte bine.
— Trebuie, pentru că sunt păstor. Şi îmi este de mare ajutor să am o soţie care cunoaşte Biblia atât de bine.
— Merită să cunoşti Biblia bine, remarcă soţia lui. Noi, datorită Cuvântului lui Dumnezeu am ajuns să credem.
— Da, dar să nu uităm că mesajul lui Leonard Bouwens ne-a făcut de cunoscut Cuvântul lui Dumnezeu, adăugă Piersom.
— Foarte adevărat. Dumnezeu poate face minuni prin Cuvântul Său, dar El se foloseşte şi de oameni, ca să câştige suflete.
KM
— Mă rog să ne ajute să fim slujitori umili, pentru ca El să ne poată folosi să înfiinţăm o biserică, în Numele Său, aici, în Meenen, încheie Piersom cu ardoare.
Iar soţia lui adăugă:
— Să nu uităm de Franz Ledersnyder. înaintea lui Dumnezeu, sufletul lui e la fel de valoros ca al nostru.
Vara anului *1567 a.* fost una foarte agitată pentru Ţările de Jos. Cu un an înainte, în

luna august a izbucnit „iconodastia", un val de violenţă anti-catolică, începând cu Flanders şi împrăştiindu-se înspre nord, până în Friesland. Au avut loc răscoale şi manifestaţii publice, dar anabaptiştii nu au luat parte la niciuna dintre acestea. Stând deoparte, priveau la calviniştii care se răsculau împotriva bisericii de la Roma.
Dar acum, sosise din nou vara şi circulau zvonuri cum că regele Filip 1-a trimis pe Ducele de Alba în Ţările de Jos, ca să-i pedepsească pe toţi cei care nu-i erau supuşi.
Cu câteva luni înainte ca ducele să sosească, Piersom şi Claudine Mulier studiau Biblia împreună, într-o dimineaţă paşnică de iunie, când uşa se deschise brusc. Era consilierul Nicholas Zager, prietenul lor.
— Prieteni! strigă el aproape disperat. Fugiţi cât mai repede, ca să vă scăpaţi viaţa! Am primit un mesaj din Ypres că protopopul din Ronse e în drum spre oraşul nostru, cu epistaţi şi soldaţi. Dar să nu-i

spuneţi nimănui cine v-a anunţat.
Cu faţa palidă, Claudine se uită înspre soţul ei.
— Pe tine te caută, strigă ea. Fugi repede şi te ascunde în pădure!
— Dar trebuie să vii şi tu, Claudine.
— Vin şi eu imediat. Copiii încă mai dorm. Du-te tu primul, iar eu voi veni îndată.
Piersom ieşi repede pe uşă, şi o luă la fugă, înspre pădurea din apropiere, îndepărtându-se cât mai mult posibil de marginea pădurii.
Claudine o trezi pe fata ei cea mai mare şi-i spuse:
— Margriete, ascultă la mine. Protopopul din Ronse vine să-1 prindă pe tata, dar el a fugit în pădure. Mă duc şi eu cu bebeluşul, dar tu stai aici, până ne vom întoarce. Să ai grijă de Pieter şi Nicholas, după ce se trezesc. Pa!
Micuţa Margriete făcuse ochii mari, dar nu spuse nimic.
Tropotul copitelor se auzea în drum. Claudine îl luă repede pe Jan, îl înveli într-o păturică şi fugi pe uşa din spate.
Protopopul din Ronse, împreună cu epistaţii, intrară în casă. Soldaţii încercuiri casa, ca să nu scape nimeni. Vecinii veniră în grabă să privească.
Protopopul căută prin toată casa. Nu era nimeni altcineva, în afară de trei copilaşi.
— Unde sunt părinţii tăi? o întrebă epistatul pe Margriete.
— Hai, spune repede! adăugă protopopul şi întorcându-se, văzu că vecinii se adunaseră în curte.

— Ştie cineva unde au fugit stăpânii acestei case? răcni el, uitându-se la oameni ameninţător.
Nimeni nu scoase niciun cuvânt. Probabil că unii vecini ştiau, dar nu aveau de gând să spună.
Atunci, din mijlocul mulţimii ieşi ţanţoş un bărbat cu chelie. Purta un şorţ din piele şi avea capul descoperit. Ţinând foarfecă încă în mână, începu să dea din mână şi strigă:
— Domnule epistat!
— Cine eşti? Poţi să te prezinţi? i se adresă protopopul, cu aroganţă.
— Sunt Franz Ledersnyder, spuse cu mândrie omul. Priveşte acolo! strigă el, arătând cu foarfecă înspre pădure.
Toate privirile se îndreptară înspre pădure. Claudine fugea pe câmp, cu bebeluşul în braţe.
— Prindeţi-o! ordonă protopopul.
Piersom pândea din pădure, ascuns după tufişurile dese. Când văzu că oamenii

călare au pornit în goană pe câmp şi că o ajunseră din urmă pe soţia lui, simţi cum inima i se opreşte în loc. Claudine nu mai avea nicio scăpare.
Vai, de ce n-am insistat să vină cu mine, chiar atunci? gemu Piersom. Soldaţii o prinseră pe Claudine şi o legară cu lanţuri. *Dar am crezut că venea în urma mea. Nu ne puteam permite să mai zăbovim.*
Claudine fu adusă înapoi acasă, iar vecinii erau supăraţi. Câţiva bărbaţi, mai îndrăzneţi, îl priviră cu dispreţ pe Franz Ledersnyder, trădătorul. Parcă ar fi vrut să spună: aşteaptă doar până pleacă soldaţii şi

după aceea îţi vom arăta noi ţie.
Claudine fu dusă pe drumul care duce spre Ypres, ţinând încă bebeluşul în braţe. Meenen era un oraş fără ziduri, iar epistaţilor le era teamă că prietenii deţinuţilor ar veni şi ar încerca să-i elibereze. Aşa s-a întâmplat într-un sat vecin, unde erau închişi patru sute de oameni. într-o zi, ţăranii au venit în număr mare, au intrat în închisoare şi i-au eliberat pe toţi. In Ypres, Claudine urma să fie păzită bine.
Piersom ramase ascuns în pădure, timp de câteva zile. în acest timp, preotul din Meenen porunci să-i aducă pe copii la el. Prietenii îi aduseră, iar micuţa Margriete, Pieter şi Nicholas fură botezaţi.
A doua zi, când casa era goală, Nicholas Zager veni ca să ia câteva cărţi de-ale lui Piersom şi câteva lucruri de prin casă. *Piersom e prietenul meu,* îşi zise în sinea lui. *Am să iau câteva lucruri, ca să i le ascund, până le va putea folosi iarăşi. Epistatului o să-i fie de ajuns dacă-i ia casa.*
într-o noapte, la scurt timp după ce Claudine a fost arestată, o gloată mare, de bărbaţi furioşi, trecu pe lângă casa goală, în care locuise familia lui Piersom. Intrară în curte la vecinul lor, Franz Ledersnyder, şi îl sculară din pat.
Unul dintre ei, care era beat, îl luă pe săracul om de gât şi îl scutură bine:
— Trădătorule! mârâi el. în Meenen nu avem nevoie de oameni ca tine.
în acelaşi timp, ceilalţi îi dărâmară atelierul şi îi stricaseră sculele. Apoi îl luă pe Franz şi îl scoaseră în

drum.
— Fugi de aici, trădătorule! strigară ei. Şi să nu te mai întorci în satul nostru.
Franz Ledersnyder porni desculţ, pe drumul de ţară care duce înspre Ypres. Strigătele continuară să răsune în noapte.
— ludo! Trădătorule!
Piersom Mulier era nerăbdător să primească veşti de la soţia sa din închisoare, aşa că se duse în Ypres. In oraşul acesta mare, se putea ascunde cu uşurinţă, dar, mai întâi, trebuia să-şi caute un loc unde să stea. După ce ajunse în oraş, trecu pe lângă Cloth Hali şi se apropie de închisoare. Apoi se întoarse pe acelaşi drum, înapoi la intrarea în oraş.
Drumul dinspre Meenen era şerpuit pe dealurile din Flemish şi, chiar înainte de Ypres, trecea printr-o vale splendidă. Chiar lângă zidurile oraşului, se afla o moară veche. Piersom se duse să discute cu morarul, care stătea lângă uşa de la intrare şi-şi scutura făina de pe mâini.
— Mi-aţi putea spune unde pot să găsesc de lucru şi un loc, unde să dorm? îl întrebă el.
Moarul îşi ridică sprâncenele dese, albe de la făină.

— Domnule, poţi să ridici un sac cu faină?
— Cred că da! spuse Piersom şi-şi îndreptă umerii.
— Chiar acum am nevoie de un om, pentru că am un depozit cu grâu, care trebuie măcinat înainte să strâng noua recoltă. Şi dacă patul şi masa noastră sunt destul de bune pentru tine, eşti binevenit să stai la noi acasă, îi spus morarul.
106
— Mulţumesc! E o ofertă prea bună ca să o refuz, pentru că am numaidecât nevoie de un loc de muncă pentru o lună sau două.
— Eu sunt Herman, îi spuse morarul. Oamenii îmi spun morarul Herman. Am terminat treaba pentru astăzi, iar de îndată ce mă curăţ, vom merge să mâncăm. Eu locuiesc în prima casă de acolo, îi spuse morarul, arătând înspre dealul din apropiere.
în căsuţa de piatră, Piersom o întâlni pe soţia morarului. Era o femeie scundă şi plinuţă, foarte vorbăreaţă, dar prietenoasă şi bună la inimă.
— Eu sunt Catherine, se prezentă ea. Herman se plângea că e în urmă cu treaba. Sunt sigură că se bucură să aibă o mână de ajutor şi pe mine nu mă deranjează să gătesc pentru o persoană în plus.
Piersom se aşeză la masă şi plecându-şi capul, Ii mulţumi lui Dumnezeu pentru mâncare. îl simţea pe morar şi pe soţia acestuia cum îl priveau curioşi.
Soţia morarului începu să vorbească:
— Herman, i se adresă ea soţului ei, îţi mai aminteşti de femeia aceea din Meenen, care e în închisoare, despre care ţi-am mai spus? Are bebeluşul cu ea, dar nu-mi imaginez cu ce l-ar putea hrăni, când abia dacă are ea ce mânca. Am auzit că nu vrea să asculte de preoţi, ci le răspunde de parcă ar cunoaşte Scripturile la fel de bine ca ei. îţi imaginezi? Mă întreb pe unde-o fi soţul ei. Am auzit că s-a ascuns în pădure şi a scăpat.
Piersom asculta, dar nu scoase niciun cuvânt. Soţia morarului mergea des în oraş şi niciodată nu
107
se întorcea acasă fără veşti. întotdeauna avea ceva de povestit.
Lunile trecură, iar, într-o seară, după ce Piersom termină treaba la moară şi veni acasă, o găsi pe stăpâna casei nespus de bucuroasă.
— Azi noapte, deţinuţii au spart zidul de la primărie. Primarul urlă de furie şi ameninţă că oricine va fi prins că i-a ajutat, va fi pedepsit cu moartea.
Lui Piersom începu sa-i bată inima cu putere.
— Şi au scăpat toţi? întrebă el sfios, dar abia stăpânindu-şi curiozitatea.
— Din câte ştiu eu, da, răspunse Catherine. Nu-i aşa că a fost un plan reuşit?
Dar, după două zile, soţia morarului avea alte veşti.
— Femeia anabaptistă din Meenen - Claudine, cum îi spun ei - nu a plecat.
— Nu a plecat? Mă întreb de ce nu a vrut să plece?! se miră Herman.
— Cineva mi-a zis că bebeluşul dormea în altă celulă, iar ea nu a vrut să plece fără el. A mai fost şi alt deţinut care a rămas, un bărbat infirm.
Piersom simţi cum un fior îi trecu prin şira spinării.
— Cred că femeia aceea şi-a pierdut minţile, spuse Cadierine, într-o doară. Dacă eu aş fi în închisoare şi aş avea şansa să scap, nu m-ai vedea stând pe gânduri.
Sosise şi iarna, dar Claudine era tot în închisoare. Deseori Piersom se întreba cum o duceau copiii lui mai mărişori, în Meenen. într-o zi, se hotărî să înfrunte pericolul şi să meargă pentru a afla. Merse în
108
Meenen şi îl căută pe Nicholas Zager.
— Ce mai fac copiii mei? îl întrebă el. Domnul Zager se uită în altă parte şi nu-i

răspunse
imediat. După câteva momente, îi spuse:
— îmi pare rău să-ţi dau vestea, dar micuţul Pieter a murit.
Vestea a fost un şoc pentru Piersom. întristat, se întoarse înapoi în Ypres. A suferit foarte mult în ultimul an şi mai ales de când Claudine a fost arestată, iar copiii mai mărişori au fost daţi unor familii catolice. Sperase că soţia lui va fi eliberată, iar familia lor se va reîntregi, dar speranţa aceasta se stinse. Viitorul pe pământ părea întunecos, dar Piersom credea din toată inima că pe cei credincioşi îi aştepta un viitor fericit în cer şi acest gând îl mângâie.
Atunci începu să primească scrisori de la Claudine. Cu ajutorul prietenilor şi al fraţilor din oraş, scrisorile ei ajungeau la Piersom, iar scrisorile lui ajungeau, în siguranţă, la prizoniera singuratică, de după zidurile groase.
Claudine îi scrise că era plină de bucurie, dar un singur lucru o întrista. Câţiva fraţi şi surori care au ajuns în închisoare, nu au rămas credincioşi. Sub ameninţarea cu moartea s-au lepădat şi au promis că vor merge la liturghie şi la spovedanie în mod regulat. Atunci, o parte dintre ei au fost eliberaţi, iar câţiva au fost reţinuţi în închisoare pentru a mai fi interogaţi.
Nici morarul, nici soţia lui nu aveau vreo bănuială cu privire la Piersom. Nici măcar nu ştiau că este anabaptist.
109
într-o seară, Catherine aduse din nou veştile:
— Astăzi, am auzit oamenii pe stradă spunând că i-au luat bebeluşul femeii anabaptiste. Epistatul e de părere că acest lucru o va determina să se lepede, mai repede decât orice altceva ar putea-o face. Nu ştiu ce au făcut cu bebeluşul, dar foarte probabil că i l-au dat unei bone, să aibă grijă de el.
Piersom rosti repede o rugăciune ca Dumnezeu să o întărească pe Claudine.
Scrisoarea ei a ajuns a doua zi:
Dragul meu soţ,
Inima îmi este plină de întristare. E aproape mai mult decât pot îndura. Mi l-au luatpejan şi numai Dumnezeu ştie unde l-au dus.
Jan a fost o mângâiere pentru mine şi timpul a trecut mai repede aici, în închisoare, avându-lpe el cu mine. Ce să fac? Mă rog în fiecare zi ca Dumnezeu să mă elibereze din această închisoare şi am încredere că El va răspunde rugăciunii mele, potrivit voii Sale.
Piersom, simt că eprea mult! Am putut să accept mai uşor să fiu despărţită de tine şi de copiii ceilalţi, numai pentru că îl mai aveam pe Jan cu mine. Dar acum, mi l-au luat şi pe el. Roagă-te pentru mine, ca să fiu gata să mă supun voii Lui.
Scumpa ta soţie,
Claudine.
în fiecare seară, Piersom ardea de nerăbdare să ajungă acasă şi să afle dacă soţia morarului mai auzise veşti despre Claudine.
110
într-o zi, aceasta spuse:
— Ducele de Alba a trimis vorbă peste tot, prin Flanders, să golească închisorile. Asta înseamnă că vom vedea câteva execuţii în vara asta, dacă nu greşesc. Se pare că ducele vrea să economisească nişte bani şi are impresia că unii deţinuţi au fost hrăniţi destulă vreme. Sau poate vrea să golească închisorile, ca să le poată umple din nou. A executat deja mii de oameni.
— Nu aş vrea ca mâinile mele să fie mânjite cu atâta sânge, spuse morarul pios.
— Nici eu, adăugă Catherine, în timp ce Piersom doar asculta. Dar Herman, ce ai face cu o femeie cum e anabaptista Claudine, dacă ai fi epistat? Ai elibera-o?
— Cred că da, spuse Herman cu putere.

— Dar ea nu-i întreagă la minte, ripostă soţia acestuia. A fost rebotezată şi e de înţeles dacă a avut hatârul acesta, dar nu mi se pare normal să continue în halul acesta, doar din cauza unui botez. îţi spun eu sigur că e nebună. A fost torturată, dar cred că mai degrabă ar alege să moară, decât să cedeze în faţa preoţilor. Asemenea încăpăţânare nu e ceva normal, e ceva supranatural.
— Este harul lui Dumnezeu, spuse Piersom cu blândeţe şi lacrimile îi curgeau şiroi pe obraji.
Se ridică de pe scaun şi plecă.
— Ai auzit ce-a spus? îl întrebă Catherine pe soţul ei, în şoaptă. Mi se pare ciudat că vestea despre această deţinută 1-a afectat atât de mult pe Piersom.
— Şi mie mi se pare ciudat, o aprobă Herman.

in

— Vrei să mergi cu mine în oraş astăzi? îl întrebă soţia morarului pe Piersom.
— Nu, rămân acasă.
— Dar astăzi e o zi deosebită. Nu aş rata *ocazia,* dacă aş fi în locul tău. Nu vrei să vezi cum o vor executa pe anabaptista Claudine? O vor îngropa de vie.
— Prefer să stau acasă. Poţi să-mi povesteşti după aceea cum a fost.
— Cum vrei tu, Piersom. Arăţi foarte tulburat în ultima vreme. M-am gândit că poate ţi-ar prinde bine o sărbătoare.
— îmi va fi de ajuns doar să aud toate detaliile, mai târziu.
Aşa că soţia morarului se duse în grabă la închisoare, ca să vadă ce se petrecea. Piersom s-a dus într-o încăpere goală, de lângă moara veche, şi a stat toată ziua în genunchi, rugându-se pentru soţia sa.
Piersom abia aştepta ca soţia morarului să se întoarcă acasă.
— Povesteşte-mi, te rog, cum a fost! o imploră el.
— O! exclamă ea gata să împărtăşească experienţa. Trebuia să fi venit şi tu! Femeia aia Claudine era ca o împărătească, chiar dacă era nebună. Am sosit printre primii acolo şi am aşteptat în faţa închisorii, ca s-o scoată afară. Dintr-odată am auzit-o cântând. Avea o voce extraordinară! Când au deschis uşa, ea era chiar în faţa uşii şi timp de câteva momente, am avut impresia

că semăna mai mult cu o regină decât cu o deţinută care mergea la moarte. Arăta nespus de frumoasă, chiar dacă era puţin cam palidă, din cauza condiţiilor din închisoare. Am observat că şi ceilalţi din mulţime au fost impresionaţi. Apoi a început să cânte, cu un zâmbet care trăda bucurie, dar şi întristare.
— Şi ce cânta? o întrebă morarul.
— îmi amintesc foarte limpede că erau cuvintele din Psalmul 27, dar nu aş putea să cânt ca ea.
Imediat după aceea, Catherine începu să cânte cântarea pe care a cântat-o Claudine:
„Lumină e Domnul şi scut salvator
Cum să mă tem?
El e lumina vieţii mele
De cine să mă tem?"
încântată, îşi reluă povestirea, înainte ca ultimele cuvinte din cântare să se piardă în văzduh.
— Ştiţi ce a făcut după aceea? A început să-L slăvească pe Dumnezeu şi probabil că ar fi continuat până la ultima suflare, dacă nu i-ar pus un căluş în gură. Ce oameni cruzi! Dar mă gândesc că le era teamă ca nebunia ei să nu se împrăştie. Chiar şi după

ce i-au pus căluşul în gură, puteai să vezi pe faţa ei că duhul ei nu era înfrânt.
Herman îi spuse soţiei sale:
— Draga mea soţie, mi se pare că în seara asta ai o părere mai bună despre femeia aia, decât ai avut azi dimineaţă.
— Da, dar... ezită ea.
— Dar ce?

— Dar mă întreb ce Duh o stăpânea că a avut atâta curaj să moară? Sigur era nebună.
Piersom nu se mai putea stăpâni. Au început să-1 cuprindă valuri de emoţii şi încerca din greu să-şi controleze vocea.
—Dragii mei prieteni, începu el. Nu a fost nebunia cea care a ajutat-o pe... care a făcut-o pe femeia aceea să aibă atâta curaj în faţa morţii. A fost Duhul lui Dumnezeu, care locuia în ea. A murit glorios, pentru credinţa ei în Isus Hristos, asemenea primilor creştini din Ierusalim. Şi ei au fost persecutaţi, dar au îndurat totul cu bucurie şi plini de curaj, întocmai ca femeia pe care a văzut-o Catherine astăzi.
Morarul şi soţia lui ascultau, nevenindu-le să creadă. Piersom nu mai ţinuse niciodată un discurs atât de lung, în prezenţa lor. De obicei, se mulţumea doar să asculte.
— în ziua de azi, continuă Piersom Mulier, anabaptiştii de pretutindeni sunt dispreţuiţi şi persecutaţi. Nu este uşor să fii creştin, să iei crucea lui Hristos şi să-L urmezi. Dar e singura cale de a ajunge în cer.
în cele din urmă, soţia morarului îşi găsi cuvintele:
— M-ai surprins, Piersom. Şi dacă n-aş fi văzut ce am văzut astăzi, atunci aş spune că ai înnebunit. Dar aşa...
Şi fusese întreruptă de cuvintele sincere ale lui Piersom:
— A trecut un an de zile, de când locuiesc la voi şi am păstrat un secret. în seara asta mă simt obligat
IM
să vă spun.
Făcu o pauză, iar apoi continuă pe un ton foarte
serios:
— Sunt un păstor anabaptist. Iar femeia care a fost executată astăzi, nu e nimeni alta decât scumpa mea soţie, Claudine.
Herman şi Catherine rămăseseră fără cuvinte.
Piersom le explică bucuros ce credeau anabaptiştii, iar ascultătorii lui îi sorbeau cuvintele, cu respect. Ar fi existat puţine şanse ca morarul şi soţia lui să fi ascultat, dacă Claudine nu ar fi murit. Aşa că, moartea ei nu a fost în zadar.
Şi, după cum se încheie cronica: „Aceasta i-a mişcat atât de profund pe morar şi pe soţia acestuia, încât şi ei s-au hotărât să-şi schimbe viaţa. Au fost botezaţi pe baza credinţei lor, iar la scurt timp după aceea, au ajuns să sigileze acest legământ cu însuşi sângele lor".

David şi Ionatan
_Y2f i sosit, prietene. Slăvit să fie Domnul!
• JL Pieter Pietersz era pe doc şi se duse să-1 întâmpine pe omul care venea la vale.
— Da, în sfârşit am ajuns. M-ai aşteptat mult?
— Nu foarte mult, frate.
Şi cei doi se salutară, cu un sărut de pace. Pieter îl conduse pe noul venit la barca sa. Barca avea deja şapte persoane care stăteau în ea şi era intrată în apă deasupra nivelului normal.

— Willem, poţi să stai lângă mine la pupă, îi spuse Pieter, în timp ce păşi cu grijă în barcă.
Noul venit se sui şi el în barcă şi se aşeză. Pieter dezlegă lanţul şi spuse:
— Acum suntem toţi. Putem să vâslim departe de mal.
Cei care aveau vâslele începură să vâslească şi cu dibăcie, înturnară barca în direcţia opusă şi se îndreptau înspre golf. Erau în Amsterdam. Linia de la orizont mărginea cerul în urma lor, în timp ce ei se îndepărtau tot mai mult de mal. în lumina slabă a
ÎS7
serii, se puteau zări mori de vânt şi turlele bisericilor luminate de apusul de soare, iar ici şi colo câte o casă, construită pe marginea ţărmului stâncos.
Pieter Pietersz aruncă o privire înspre oraş, apoi le spuse tovarăşilor lui:
— Niciodată nu am mai văzut Amsterdamul atât de tulburat, ca în vremea de acum.
— Ai dreptate, asta-i realitatea, aprobă Willem Jansz. In seara asta, când treceam prin oraş, puteam să simt atmosfera tensionată, care plutea în aer. Oamenii mergeau în grabă pe străzi, ca şi cum le era frică de ceva. Nimeni nu ştie la ce să se mai aştepte.
— E vorba despre Ducele de Alba şi soldaţii lui, îi explică unul dintre vâslaşi. Gâfâia de la efortul pe care-1 depunea pentru a vâsli, şi de aceea făcu pauză între propoziţii.
— Chiar şi cei mai loiali împăratului se tem că în orice moment i-ar putea opri pe stradă, pentru a-i lua la interogatoriu.
— Amsterdam, spuse Pieter gânditor. Mai bine l-ar numi Mordendam [n. tr. *morden* în limba germană înseamnă a ucide].
— Ar fi un nume potrivit, afirmă Willem. I-am auzit şi pe cei din zona noastră folosind acest nume.
Willem Jansz era un păstor anabaptist din Waterland, un orăşel din partea de nord a Amsterdamului şi venise în Amsterdam, în vizită la prietenul său apropiat, Pieter Pietersz, care era, de asemenea, predicator. Pieter era luntraş, iar acest grup restrâns de anabaptişti, care se îndrepta înspre golf, se

afla în barca lui.
— Crezi că e destul de departe? întrebă Willem.
— Da. Poţi să cobori ancora, îi spuse Pieter vâslaşului.
Vâslele fură aşezate în barcă, iar ancora coborâtă peste bord. Barca se învârti puţin, împinsă de vânt, iar apoi se opri. Valurile loveau, într-un ritm monoton, în barcă.
Pieter deschise cartea pe care o ţinea în braţe, apoi se ridică încet în picioare şi începu să vorbească:
— Fraţi şi surori în Domnul, s-ar putea să vi se pară ceva neobişnuit să ne adunăm într-o barcă pentru a avea părtăşie, dar, după cum ştim, e periculos să ne adunăm în oraş. Noi avem încrederea că acolo unde doi sau trei sunt adunaţi în Numele

Domnului, El este cu ei. Iar noi suntem mai mulţi decât doi sau trei.
119
Pieter citi un capitol din Biblie, iar apoi se întoarse înspre omul de lângă el.
— Fratele Willem Jansz din Waterland ne va vesti Cuvântul în seara asta. îi mulţumesc Domnului că Willem a putut veni, pentru că, în aceste timpuri grele, avem foarte mare nevoie unul de altul.
In timp ce Willem predica, soarele se ascundea după linia de la orizont. Treptat, turlele bisericilor din Amsterdam fuseseră învăluite de întuneric şi nu mai puteau fi zărite.
O oră mai târziu, vocile celor din grup se uniră într-un imn de slavă, iar cântul lor fu purtat deasupra apelor, până la mal. Bătrânul morar de pe ţărm îşi îndreptă spatele şi ascultă.
Credea aud îngeri cum cântă, se gândi el şi bisericos fiind, îşi făcu semnul crucii.
— Willem, tu vii la mine acasă în seara asta, nu-i aşa? îl întrebă Pieter, când barca ajunse la mal.
— Aş putea.
Anabaptiştii coborâră din barcă şi plecară acasă. Pieter şi Willem mergeau împreună.
— Pieter, eu cred că te pui singur în mare pericol, îi spuse Willem pe un ton serios. Dacă cineva a văzut barca ta în golf în seara asta, te-ar putea pârî.
— Am mai făcut asta înainte, Willem şi din câte ştim noi, e mai puţin periculos, decât să ne adunăm în oraş.
— Poate că e mai puţin periculos, dar tot e periculos.
— Nu vreau să mă contrazic cu tine. Dar probabil 120

că ai dreptate, pentru că sunt mulţi care cunosc barca mea, iar dacă autorităţile află că am ţinut întâlniri în golf, va trebui să fug. Dar ce altceva am putea face? Pentru că noi nu vrem să renunţăm să ne mai adunăm.
— Nu ştiu, Pieter.
— Atunci, înseamnă că trebuie să continuăm, să ne adunăm în Numele Lui. Nu contează dacă mă costă viaţa, atâta timp cât, prin aceasta sunt suflete care pot fi mântuite.
Pieter Pietersz şi Willem Jansz se cunoşteau din copilărie şi dintotdeauna au fost cei mai buni prieteni. După ce s-au alăturat „oamenilor lui Menno", au ajuns să fie chiar şi mai apropiaţi, fiind fraţi în Hristos.
„Pieter şi Willem sunt ca David şi Ionatan", era o remarcă pe care uneori o puteai auzi printre fraţii din Amsterdam. „Nu sunt prea mulţi care să se iubească atât de mult cum se iubesc ei."
Willem Jansz locuia în Doornicken, un sat din Waterland. Era iarna, în anul 1569, când, într-o seară auzi o bătaie la uşă. Willem deschise. Omul care stătea înaintea lui era aproape alb, de la cât a mers prin zăpadă. Pe faţă şi în vocea lui i se putea citi tulburarea, când spuse:
— Frate Willem, Pieter Pietersz e în închisoare.
— Pieter?!
— Da, cineva i-a spus primarului că ţinea întâlniri în barcă. Mâine va fi ars pe rug.
Willem albise la faţă şi timp de un moment,
121
rămase fără cuvinte. Apoi se întoarse spre mesager şi-i spuse:
— Mulţumesc că m-ai anunţat. Trebuie să merg în Amsterdam.
— M-am gândit că ai vrea să afli, spuse omul şi păşi din nou în zăpada de afară.

A doua zi, dimineaţa devreme, Willem porni spre marele oraş. în timp ce păşea iute spre Amsterdam, gândurile sale erau îndreptate spre prietenul său mult iubit. *Sper că Pieter va rămâne statornic. Sunt sigur că el nu se va lepăda. Cel puţin va fi mângâiat, când mă va vedea în mulţime.*
Dar, spre dezamăgirea lui Willem, când ajunse la intrarea în oraş văzu că porţile erau închise. Paznicul stătea în cămăruţa lui, jucându-se cărţi cu un prieten.
Willem ciocăni, apoi strigă:
— Domnule, poate să intre un om în cetate, în după-amiaza aceasta?
Paznicul se încruntă şi se duse la fereastră:
— Nu vezi că porţile sunt închise? întrebă, el morocănos.
— Dar trebuie să intru numaidecât.
— îmi pare rău.
— Dar de ce sunt închise porţile?
— Pentru că, în după-amiaza asta, îl vor executa pe Pieter, luntraşul.
— Şi nu pot să intru?
Paznicul îl analiză pe Willem, şi apoi îl întrebă:
— Eşti insistent, nu-i aşa?
— Te rog!
122
—Taxa de intrare este un gulden de aur. Şi trebuie să notez în registru numele şi oraşul de unde eşti. Willem băgă mâna în buzunar şi scoase moneda: — Willem Jansz din Doornicken, afirmă el, nerăbdător să intre cât mai repede. Se temea că, dacă îl mai reţinea prea mult, ar putea să ajungă prea târziu pentru execuţie. încet, paznicul trase zăvorul şi deschise puţin porţile uriaşe, atât cât Willem să se poată strecura înăuntru.
De îndată ce Willem ajunse de partea cealaltă a porţilor, o luă la fugă. Poate că deja era prea târziu. Gâfâind, înainta hotărât înspre centrul oraşului. Alunecă în zăpadă, dar apoi îşi recapătă echilibrul şi continuă să fugă. Un băieţel se opri pe marginea drumului, să se uite la el cum fugea.
La locul execuţiei se adunase o mare mulţime, ca să asiste. Willem Jansz se opri la marginea mulţimii şi se ridică pe vârfuri, ca să poată privi deasupra capetelor. Nu-1 putea vedea deloc pe deţinut.
Vântul rece de februarie îi pişcă faţa lui Willem, iar ochii îi lăcrimau. în timp ce-şi trăgea răsuflarea, îşi încorda ochii ca să poată vedea. Ajunse prea târziu? Plin de curaj, începu să-şi facă loc cu coatele, ca să ajungă în faţă. Oamenii se înturnau furioşi, să vadă cine se împingea în ei.
— Ia stai tu, cine te crezi? strigă un negru uriaş, întinzând mâna să-1 prindă pe Willem de umăr.
Dar Willem se strecură iute prin mulţime şi-şi continuă drumul. Dacă ar ajunge pe scările de la clădirea din faţa locului de execuţie, atunci ar putea
123
să-1 vadă pe deţinut.
Din faţa mulţimii se înălţă un strigăt. Focul fusese aprins şi dacă Willem nu ajungea cât mai repede la scări, era prea târziu ca să mai poată vorbi cu prietenul său drag. îl auzea pe Pieter că striga, dar nu putea înţelege ce spunea, în mulţimea de voci, care se auzeau peste tot în jurul lui.

în cele din urmă, Willem Jansz ajunse la scări şi-şi croi drum până în locul unde era mai gol. Dintr-o privire, încercă să cuprindă toată priveliştea dinaintea lui. Pieter era legat cu frânghii, iar mâinile îi erau legate împreună, de rug. Nu-i puseseră căluş în gură, aşa că vorbea mulţimii, plin de curaj. Dar flăcările începură să-şi facă efectul. Willem începu să fluture din mâini, şi să strige: — Pieter! Pieter, frate drag, rezistă vitejeşte! Pieter îşi înălţă capul şi-1 căută cu privirea prin mulţime, pe prietenul său drag, Willem. în acel moment, frânghiile cu care era legat de rug au ars, iar mâinile lui ajunseră slobode. Cu mare efort, Pieter îşi ridică mâinile împreunate ca pentru rugăciune, deasupra capului, în semn de victorie, iar apoi focul şi-a cerut tributul. Lacrimile şiroiau pe obrajii lui Willem. Şi el se ruga. Dar, deodată, soldaţii porniră în direcţia lui. Mulţimea le făcu loc ca să treacă şi se dădeau la o parte din calea suliţelor lor.
Un soldat îl lovi cu suliţa în spate, iar un altul îi legă mâinile cu lanţuri.
— Ar fi trebuit să-ţi ţii gura închisă astăzi, îi spuse

primul soldat pe un ton dur. La închisoare cu tine.
Willem Jansz îi urmă pe soldaţi supus, dar înainte să plece, mai aruncă o privire la locul unde prietenul său murise. în timp ce se îndrepta spre închisoare, cită în gând: „Cum au căzut vitejii! Mă doare după tine, frate Ionatane! Tu erai plăcerea mea; dragostea ta pentru mine era minunată: mai presus de dragostea femeiască."
Două săptămâni mai târziu, pe data de 12 martie 1569, Willem Jansz a fost adus pe cenuşa din locul unde murise prietenul şi fratele său, Pieter. Acolo a fost legat de un rug proaspăt tăiat şi a fost ars, pentru mărturia şi credinţa în Hristos.

Dirk Willems şi detectivul
Birk Willems se opri în loc pentru o clipă. Observase ceva printre copacii de lângă drumul dinaintea lui. Să fugă? Dintr-o singură privire, îl recunoscu pe primarul din Asperen şi pe oamenii săi. Erau chiar după cotitură.
Dirck ştia că ieşiseră la vânătoare. Dar nu se plimbau prin pădure ca să vâneze iepuri sau prepeliţe, în 1569, în Olanda, era sezonul în care vânau bărbaţi şi femei.
Poate că încă nu-1 observaseră. Dirk se înturnă, în timp ce vânătorii apăruseră de după cotitură şi veneau pe cărare. Se ghemui la pământ şi stătu nemişcat, sub tufişurile dese. Nu trebuia să facă nicio mişcare care să-1 dea de gol. Dirk începu să se roage, dar nu avu prea mult timp la dispoziţie. Deja auzise strigăte şi ordine, cai şi zgomote de paşi care fugeau, îi spuneau clar că fusese observat.
Ieşi din ascunzătoare şi o luă la fugă la vale.
— Stai! se auzi o voce poruncitoare. Stai pe loc!
De ce aş sta? se întrebă Dirk. *Voi avea destul timp să*

stau, când mă vor prinde.
Dirk fugea iute şi fără să depună prea mare efort. Era un alergător bun. Fugea de parcă ştia unde vrea s-ajungă. Şi de ce nu? Sigur că ştia drumul prin pădure în timpul zilei, după ce 1-a parcurs de atâtea ori noaptea.

Drumurile sunt periculoase pentru oameni ca mine, îşi spuse el, în timp ce continua să fugă. *Dacă nu as fi mers pe acolo astăzi, nu s-ar fi întâmplat una ca asta.*
Dirk ştia cum să fugă, ca să nu obosească prea repede. însă nu mică i-a fost mirarea când se uită înapoi şi observă că mai avea puţin şi cineva îl ajungea din urmă.
— E detectivul, reuşi el să bolborosească printre gâfâieli. El e cel mai bun alergător pe care-1 au.
Deşi gândea foarte repede, Dirk încerca să rămână calm. Să o ia la stânga sau la dreapta? Apoi îşi aminti de caii de pe drum.
— Aaa, nu! exclamă el. Nu pot s-o iau nici la stânga, nici la dreapta. Dacă şi ei ştiu drumurile prin pădure, ar putea merge cu caii înaintea mea şi m-ar aştepta la capătul drumului.
Avea o singură scăpare. înaintea lui se afla râul, care era acoperit cu un strat subţire de gheaţă. Oare era destul de groasă ca să reziste sub greutate unui om?
Dacă as putea ajunge pe partea cealaltă, chibzui Dirk, *cred că aş putea scăpa de detectiv, fugind la vale, în pădurea deasă. Cunosc fiecare colţişor şi fiecare copac din pădurea aceea şi asta ar fi în avantajul meu. Aş*

putea să mă ascund în peştera în care am avut întâlnirile vara trecută, dar cred că după aceea mi-ar părea nespus de rău dacă ar descoperi ascunzătoarea noastră.
Ajunsese deja pe malul râului. Nu avea timp să testeze gheaţa sau să se mai gândească la ce e de făcut. Cel care-1 urmărea se apropia tot mai mult. Dacă gheaţa va crăpa? Nu avea încotro, asta era singura lui scăpare. Prin minte îi treceau tot felul de imagini, din închisoarea din Asperen. Vedea camera de tortură. Simţea cum trupul îi era întins pe roată. Auzea vocile judecătorilor neînduplecaţi şi ale primarului. îi vedea pe preoţii îmbrăcaţi în robe negre, stând în jurul lui, interogându-i la nesfârşit, încercând să-1 determine să-i trădeze pe fraţii lui de credinţă. Simţea cum îl torturau zi de zi, slăbindu-i puterile, încercând să-i zdrobească duhul şi să-i distrugă credinţa.
Deşi gheaţa era foarte subţire la mal, Dirk nu mai ezită nicio clipă. Omul care-1 urmărea era atât de aproape de el încât putea să simtă vibraţiile paşilor lui. Iar ceilalţi veneau din toate direcţiile să-1 încercuiască. Trase aer în piept şi intră în apă. Gheaţa se lăsa în jos nespus de uşor şi se auzea cum se crăpa în toate părţile. Cu fiecare pas pe care-1 făcea, se afunda şi mai mult. Dirk a alunecat şi era cât pe ce să cadă. însă continuă să fugă şi să se roage. Gheaţa crăpa în urma lui, iar apa se infiltra deasupra. Dacă s-ar fi oprit pentru o clipă, gheaţa ar fi crăpat, iar el s-ar fi înecat. Mai avea puţin şi ajungea pe malul celălalt. încă puţin. Slavă Domnului că nu păţise nimic!
Dar ce se-auzea? Detectivul era pe urmele lui.

S-a încumetat să treacă şi el? Dirk se întoarse şi privi înapoia lui. Auzi un zgomot, ca şi cum cineva ar fi căzut în apă, şi apoi un ţipăt. Văzu cum omul se zbătea şi, încetul cu încetul, dispărea în apele reci ca gheaţa.
— Mulţumesc, Doamne, că mi-ai ascultat rugăciunile şi m-ai eliberat! reuşi Dirk să rostească pe nerăsuflate.

Apoi se întoarse şi vru să o rupă la fugă, dar nu făcu decât un pas, pentru că nu mai putea să meargă înainte. Ceva îl ţinea pe loc.
Doamne, sunt sigur că nu vrei să fac una ca asta, încercă el să se convingă. Dirk îşi imagină din nou celula întunecată, din închisoare. Simţi din nou cum trupul îi era schingiuit pe roata de tortură. Iar, de data aceasta, simţi şi căldura focului de pe rug cum îl ardea la tălpi. Simţea cum flăcările se ridicau în sus şi-i mistuia trupul. Dacă se întorcea, însemna să aleagă asta în mod deliberat. Oare era destul de tare?
Dar nu avu tăria, până nu văzu altceva. Văzu un alt foc, un iaz de foc. Flăcările de acolo se ridicau mai sus şi erau mai fierbinţi decât orice rug în flăcări. Văzu suflete care se zvârcoleau în acea mare de foc. Să-1 lase pe sufletul acesta care se chinuia să ajungă în focul veşnic, doar pentru că lui îi era frică să moară pe rug? Să-1 lase să meargă acolo, fără să-1 avertizeze ca să se pregătească?
Dirk se întoarse înapoi, înspre râu. în timp ce fugea înapoi, îşi smulse haina groasă de pe el. Avea nevoie de ceva, ca să-1 ajute pe detectiv să iasă. Dirk

ISO

lucra calm şi cu grijă, dar totuşi iute. Se întinse pe gheaţă şi se târî până la locul unde era omul. Degetele detectivului erau încleştate de marginea gheţii. Dirk îi aruncă o mânecă de la haină, ca **să-1** tragă afară. Omul se prinse de ea nebuneşte.
După ce ajunseră pe mal, îl ajută să-şi stoarcă hainele ude. Apoi adună câteva lemne şi făcu un foc mic, ca tovarăşul lui, care tremura, să se încălzească şi să se usuce puţin. Dirk nu se mai gândea la fugă. Acum avea treabă.
Căută momentul potrivit şi-i vorbit detectivului, cu blândeţe şi cu bunătate. îi spuse cât de mult îl iubea Dumnezeu şi cum Fiul Său a murit pentru toţi oamenii. Detectivul era un om dur din fire, dar, de data aceasta, fu mişcat.
De partea cealaltă a malului, primarul strigă:

— Prinde-1 pe ereticul acela, până nu scapă! Leagă-1 cu lanţuri!
Detectivului îi tremurau buzele, dar nu din cauza frigului.
— Lasă-1 să plece, îl imploră el pe primar. Ar fi putut să fugă şi să scape foarte uşor, dar el s-a întors şi m-a scăpat de la moarte. E un om bun.
— Nu mă interesează ce-a făcut! răcni primarul, înfuriindu-se. Aminteşte-ţi de jurământul pe care l-ai depus şi prinde-1. El este un duşman al bisericii mame şi trebuie pedepsit.
Aşa că Dirk a fost prins şi dus la închisoare. Acolo, într-adevăr, a trebuit să

experimenteze lucrurile îngrozitoare pe care şi le închipuise înainte. Orele petrecute în singurătate, interogatoriile nesfârşite, iar la urmă să fie nevoit să îndure arşiţa rugului. Dar, trecând prin toate acestea, avea siguranţa că procedase cum trebuia. Avea pace în inimă şi bucurie în suflet. Simţea că, într-o mică măsură, a putut să-şi arate dragostea faţă de Cel care Şi-a dat viaţa pentru toţi şi a spus: „Nu este mai mare dragoste decât să-şi dea cineva viaţa pentru prietenii săi" (Ioan 15:13).

Cupnins

Pasî spre mântuire

Biblia spune că noi toţi am păcătuit şi suntem lipsiţi de slava lui Dumnezeu (Romani 3:23). Noi păcătuim datorită naturii noastre păcătoase moştenite de la Adam. El a păcătuit pentru prima dată în Grădina Edenului. Această natură păcătoasă ne desparte de Dumnezeu.

Insă Dumnezeu a pregătit o cale de a ne întoarce la El prin singurul Său Fiu, Domnul Isus Hristos, Mielul fără cusur, care a fost junghiat la întemeierea lumii. „Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea că a dat pe singurul Lui Fiu pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţa veşnică" (Ioan 3:16).

Pentru a ne împăcat cu Dumnezeu şi pentru a experimenta viaţa, şi nu moartea şi pentru a ajunge în rai, şi nu în iad (Deuteronom 30:19), trebuie să ne pocăim

de păcatele noastre şi să credem în Fiul lui Dumnezeu, Domnul Isus Hristos (Romani 6:23; 6:16).
Când ne pocăim sincer de păcatele noastre (Faptele Apostolilor 2:38; 3:19; 17:30) şi îl primim pe Domnul Isus Hristos ca Mântuitor personal, Dumnezeu ne dă mântuirea prin harul Său, iar atunci ne naştem din nou. „Dacă mărturiseşti deci cu gura ta pe Isus ca Domn şi dacă crezi în inima ta că Dumnezeu L-a înviat din morţi, vei fi mântuit" (Romani 10:9). „Căci prin har aţi fost mântuiţi, prin credinţă. Şi aceasta nu vine de la voi, ci este darul lui Dumnezeu" (Efeseni 2:8).
După ce ne naştem din nou prin Domnul Isus Hristos, trebuie să ne botezăm şi să avem grijă să nu ne mai întoarcem la vechile păcate, deoarece suntem făpturi noi. (Vezi 2 Corinteni 5:17.)
Domnul Isus Hristos a spus: „Cine are poruncile Mele şi le păzeşte, acela Mă iubeşte; şi cine Mă iubeşte, va fi iubit de Tatăl Meu. Eu îl voi iubi, şi Mă voi arăta lui" (Ioan 14:21). De asemenea, pentru a ne întări şi pentru a creşte în umblarea noastră cu Dumnezeu, este important să facem parte dintr-un grup de creştini care-L slujesc pe Dumnezeu cu devotament. (Vezi 1 Ioan 1:7.)
Bucură-te de viaţa nouă în Hristos şi fii perseverent pentru a creşte în credinţă. (Vezi 1 Ioan 2:3; Romani 6:13; Apocalipsa 2:10b.)

Asociaţia International Christian Aid Ministries este o organizaţie creştină conservatoare, care caută să ajute cât mai mulţi oameni cu nevoi fizice şi spirituale de pretutindeni din lume. în România, organizaţia publică literatură creştină care poate fi folosită acasă, în biserică, în şcoli şi în activităţi de evanghelizare.
Această literatură este publicată cu scopul de a-L înălţa pe Isus Hristos ca Domn şi Mântuitor şi de a-i încuraja pe cititori să trăiască o viaţă dedicată în totalitate lui Hristos.
Dacă doriţi mai multe informaţii despre lucrarea Asociaţiei ICAM şi despre cărţile publicate de noi, sau dacă aveţi nevoie de ajutor spiritual, vă rugăm să ne contactaţi la:
Asociaţia International Christian Aid Ministries
O.P. **1,** Gh.P. **1,** CP. 1 Suceava, 720300, România
Telefon: 0230/533032
Fax: 0230/533037 Email: info@icamro.org